Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan vierhoek

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek

persoonsgegevens

nota

Lastenbesluitvorming voorjaar

Datum
10 februari 2022

Notanummer

Bijlagen
geen

Aanleiding
Deze nota bespreekt hoe de lastenbesluitvorming er dit voorjaar uit kan zien.

Beslispunten
- Bent u akkoord met onderstaand proces en planning voor lastenbesluitvorming dit voorjaar?

Toelichting
- In de begrotingsregels is cf. het coalitieakkoord opgenomen dat het kabinet in het voorjaar - naast de uitgaven - op hoofdlijnen ook over de lasten besluit voor meer integrale besluitvorming.
- De lastenbesluitvorming in het voorjaar zal in de vierhoek plaatsvinden. Deze besluitvorming zal in ieder geval gaan over de volgende onderwerpen:
  - **Koopkracht:** bij het debat regeringsverklaring is uitgesproken dat het kabinet in het voorjaar met de nieuwe CPB-cijfers in de hand naar de invulling van de koopkracht voor de kabinetsperiode kijkt.
  - **Box 3**
  - **De 'normale' lastenbesluitvorming:** hieronder vallen de fiscale maatregelen die dit jaar worden ingediend.
- Na afronding van de voorjaarsbesluitvorming over de inkomsten zullen de besluiten worden opgenomen in de Voorjaarsnota.
- Vervolgens zal de definitieve besluitvorming over de lasten en koopkracht eventueel plaatsvinden in augustus na het vaststellen van de definitieve cijfers van het CPB in augustus. Het zou hierbij dan moeten gaan om de laatste 'tweaks' en geen hele nieuwe besluitvormingsronde. Op dat moment wordt het inkomstenkader definitief 'gesloten'.
- Wetswijzigingen naar aanleiding van besluitvorming zullen vervolgens via het Belastingplan naar de Tweede Kamer gestuurd worden.
- De concept planning wordt weergegeven in onderstaande tabel. Hier wordt nu gemikt op afronding eind maart. Mocht er meer tijd nodig zijn, dan kunnen nog extra vierhoeken in april worden ingepland. Uiterlijk eind april dient de besluitvorming afgerond te zijn. Via een motie heeft de Tweede Kamer gevraagd om uiterlijk 1 april een richtingennotitie te ontvangen voor box 3.

Datum		**Agenda**

22 februari	Vierhoek	Procesnotitie inkomsten voorjaar
8 maart*	Vierhoek	Box 3
9 maart	*Publicatie CEP*	
11 maart	Vierhoek	Koopkrachtbeeld
15 maart	Vierhoek	Koopkracht/box 3/overige lasten
22 maart	Vierhoek	Koopkracht/box 3/overige lasten
29 maart	Vierhoek	Integrale besluitvorming lastenkant onder voorbehoud van uitgavenbesluitvorming
Eventueel april	Vierhoeken	Uitloop

*Vierhoek op 8 maart is nog afhankelijk van de agenda's

Extra toelichting

- In maart brengt het CPB het CEP uit. Met de nieuwe cijfers wordt een voorlopig nieuw koopkrachtbeeld opgemaakt. Dit koopkrachtbeeld zal waarschijnlijk afwijken van het eerdere gepresenteerde koopkrachtbeeld in de startnota door nieuwe economische cijfers. Er is vanuit het coalitieakkoord 3 miljard euro gereserveerd voor 'lastenverlichting middeninkomens'.
- Daarnaast zullen enkele maatregelen aan de lastenkant die zijn genomen in het coalitieakkoord (alle belastingen) opnieuw berekend moeten worden op basis van de nieuwe economische cijfers. Met de nieuwe berekeningen van de lastenmaatregelen kan vervolgens de actuele stand van het inkomstenkader worden vastgesteld. Hiermee is het inkomstenkader de gehele kabinetsperiode het sturingsinstrument voor automatische stabilisatie: schommelingen van inkomsten die het gevolg zijn van economische ontwikkelingen lopen in het EMU-saldo en kunnen niet worden ingezet. Dit betekent dat alleen beleidsaanpassingen (tarief- of grondslagwijziging) aan de inkomstenkant moeten gecompenseerd worden door andere inkomstenmaatregelen: tegenover lastenverlichting moet een lastenverzwaring komen en andersom. Zo werkt de automatische stabilisatie door en wordt voorkomen dat de beleidsmatige lastendruk in de regeerperiode hoger of lager uitvalt dan tevoren afgesproken. Deze beleidsmatige lastendruk wordt apart weergegeven in de beleidsmatige lastenontwikkeling (blo). Het inkomstenkader wordt jaarlijks uiteindelijk in augustus definitief 'gesloten'. Dit betekent dat alle plussen en minnen van maatregelen aan de inkomstenkant in augustus weer op 0 uit moeten komen, conform de afspraken die zijn vastgelegd bij de start van het Kabinet.
- De Staatssecretaris F&B is momenteel al bezig met het verwerken van alle lastenmaatregelen uit het coalitieakkoord in nieuwe belastingwetgeving. De fiscale maatregelen die dit jaar worden ingediend, zullen ter besluitvorming meelopen in het voorjaar. De toelichting en wetsteksten volgen het reguliere traject.

Begrotingsregels: voor-en nadelen van gelijktijdige besluitvorming

- Door al in het voorjaar - gelijktijdig met de uitgavenbesluitvorming - op basis van het CEP over de hoofdlijnen van de lastenkant te besluiten, ontstaat meer samenhang tussen de besluitvorming over lasten en besluitvorming over de uitgaven. Dossiers die aan de uitgavenkant ook gevolgen hebben voor de lastentkant en vice versa kunnen gelijktijdig betrokken worden in de besluitvorming.

- Dat levert flexibiliteit op voor de keuze van beleidsinstrumenten. Bijvoorbeeld om in het kader van de koopkrachtdiscussie een maatregel aan de uitgavenkant in te zetten waarmee gerichter de beoogde doelgroep wordt bereikt. Het integreren van de besluitvorming over de lasten en uitgaven ten aanzien van koopkracht leidt hiermee tot een efficiëntere koopkrachtuitkomst. Door in het voorjaar al een (voorlopig) beeld op te maken is bovendien de discussie in augustus naar verwachting beperkter.
- Besluitvorming in het voorjaar heeft wel gevolgen: 1) De cijfers in het voorjaar zijn onzekerder, besluitvorming over de koopkracht gaat dus met meer onzekerheid gepaard. In augustus kan dan dus blijken dat cijfers toch nog zijn bewogen. 2) Het risico bestaat daarmee dat er 2 keer over de koopkracht wordt gesproken. Dat zou voorkomen moeten worden door heldere afspraken te maken in het voorjaar en in augustus alleen nog over de laatste 'tweaks' te spreken en niet meer over het hele beeld opnieuw te besluiten.

Ministerie van Financiën

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK
TER BESPREKING
Aan
de minister
de staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst

Persoonsgegevens

Datum
23 februari 2022

Notanummer

Bijlagen
3

nota

Oplegger lastenbesluitvorming voorjaar 2022

Aanleiding

Voor u ligt de oplegger met bespreekpunten ter voorbereiding van de voorjaarbesluitvorming aan de lastenkant. De lastenbesluitvorming dit voorjaar bestaat uit 3 inhoudelijke 'bakjes': 1) box 3, 2) koopkracht en 3) reguliere lastenbesluitvorming. Hieronder gaan we – naast het proces – in op deze drie bakjes. De achterliggende stukken vindt u in de bijlagen. We bespreken het proces en de 3 'bakjes' met u beiden (minister en stasFB) aanstaande donderdag 24 maart.

Bespreekpunten

0) Algemeen en proces lastenbesluitvorming

- Het doel van de lastenbesluitvorming is het sluiten van het inkomstenkader: dat betekent dat we weer terugkomen op het oorspronkelijke pad zoals afgesproken bij het Coalitieakkoord. Alle 3 inhoudelijke bakjes vallen onder het inkomstenkader.
- In een eerdere notitie aan u en in de politieke vierhoek afgelopen dinsdag 22 maart is het proces van de lastenbesluitvorming vastgelegd zoals in onderstaande tabel.

Datum		**Agenda**
8 maart*	Vierhoek	Box 3
9 maart	*Publicatie CEP door CPB*	
11 maart	Vierhoek	Koopkrachtbeeld (geen opties/varianten)
15 maart	Vierhoek	Koopkracht/box 3/overige lasten
22 maart	Vierhoek	Koopkracht/box 3/overige lasten
29 maart	Vierhoek	Integrale besluitvorming lastenkant onder voorbehoud van uitgavenbesluitvorming
Eventueel april	Vierhoeken	Uitloop

- Op 9 maart brengt het CPB het CEP uit en daarmee start ook de inkomstenbesluitvorming. Met de nieuwe economische cijfers wordt een nieuw koopkrachtbeeld opgemaakt. Dit koopkrachtbeeld wordt voor het eerst besproken op 11 maart. Dit beeld zal waarschijnlijk afwijken van het eerder gepresenteerde koopkrachtbeeld in de startnota door nieuwe economische cijfers. Op basis van deze cijfers wordt ook het inkomstenkader definitief vastgelegd voor dit kabinet.
- Het uitgangspunt is dat alle lastenbesluitvorming in alle 3 'bakjes' in de vierhoek plaatsvindt. Op deze manier kan er integraal worden besloten over alle lastenonderwerpen. Hierbij is ons voorstel om zo snel als mogelijk de meer reguliere inkomstendiscussies af te kaarten, om er zo voor te zorgen dat alleen gepraat hoeft te worden over de echt politieke discussies. Dat zorgt ervoor dat e.e.a. behapbaar blijft.
- Dit uitgangspunt betekent ook dat alle fiscale maatregelen waarvan voorzien wordt dat zij meelopen in het Belastingplanpakket ook nu voor besluitvorming voorliggen. Het raakt ook de invulling van de fiscale klimaatmaatregelen, die in sommige gevallen per saldo budgettair neutraal uitpakken. De uitkomsten lopen mee in de fiscale beleid- en uitvoeringsagenda. Zie **bijlage 1** voor een totaaloverzicht van alle fiscale maatregelen.
- De uitgavenbesluitvorming wordt in aparte bilateralen gedaan met vakministers van departementen. Dit wordt apart met u (minister) besproken.
- Het tijdpad naar 1 april is erg krap. Om die reden voorziet de planning ook in uitloop naar april zodat over het geheel van lasten en uitgaven in samenhang kan worden besloten. De vierhoeken in april zullen we vanwege de volle agenda alvast in potlood reserveren.
- Afronding van lastenbesluitvorming in het voorjaar is onder voorbehoud van certificering van het CPB en herijking van de ramingen omdat voor de certificering de meest recente gegevens moeten worden verwerkt. In augustus wordt vervolgens het inkomstenkader definitief gesloten en kunnen nog 'tweaks' ten aanzien van koopkracht en herijkingen worden gedaan. In principe is het belangrijk om de lijn uit te dragen dat lasten uiterlijk eind april moet worden afgerond, om zo te voorkomen dat in augustus een volledig nieuwe besluitvormingsronde wordt gestart.

1) Box 3 **(aparte notitie met bespreekpunten)**
   - Box 3 wordt apart met u beiden besproken aan de hand van een aparte box 3 notitie. De voorjaarsbesluitvorming ten aanzien van box 3 zal langs vier sporen gaan: 1) herstel, 2) spoedwetgeving, 3) doorwerking inkomensafhankelijke regelingen en 4) dekking.

2) Koopkracht **(bijlage 2)**
   - Voor koopkracht verwachten wij in ieder geval drie bespreekpunten in het voorjaar: a) het algehele koopkrachtbeeld, b) koopkracht van ouderen en c) de invulling van het 3 miljard pakket.

a) inflatie en algehele koopkrachtbeeld
   - Met de nieuwe CEP- cijfers wordt een voorlopig nieuw koopkrachtbeeld opgemaakt. Dit koopkrachtbeeld zal waarschijnlijk afwijken van het eerdere gepresenteerde koopkrachtbeeld in de startnota door de nieuwe economische cijfers.

- In de eerste vierhoek op 11 maart zal het koopkrachtbeeld worden besproken, om zo van gedachte te wisselen over eventuele vervolgstappen. Er liggen dan nog geen concrete opties voor. De concrete opties zullen in de vierhoeken daarna worden voorgelegd.

b) koopkracht van ouderen en de AOW-discussie

Afgelopen weken is er veel aandacht geweest voor de koopkracht van gepensioneerden. In bijlage 2 worden ook de vragen van StasFB met betrekking tot de verhoging van de AOW en de kosten hiervan beantwoord. Zo is in de Eerste Kamer een motie aangenomen om de AOW ook mee te verhogen met de eenmalige stijging van het WML en hiermee de voorziene ontkoppeling uit het Coalitieakkoord terug te draaien. Dit zou een budgettaire derving van ca. 2,4 mld. opleveren.

Het voorstel is om in samenspraak met SZW een aantal opties uit te werken aankomende 2 weken. Deze opties kunnen vervolgens in de vierhoek voorgelegd worden.

c) invulling van het 3 miljard pakket

Er is vanuit het coalitieakkoord 3 miljard euro gereserveerd voor 'lastenverlichting middeninkomens'. De 3 miljard is tot nu toe indicatief ingevuld en zit ook in het huidige koopkrachtbeeld. Tijdens de besluitvorming zal opnieuw over de invulling van de 3 miljard worden besloten, afhankelijk van het koopkrachtbeeld.

Het uitgangspunt is dat er maximaal 3 miljard beschikbaar is voor lastenverlichting, zoals afgesproken in het coalitieakkoord. Extra koopkrachtreparatie zal gedekt moeten worden met andere maatregelen zodat het inkomstenkader wordt gesloten.

3) Reguliere lastenbesluitvorming **(bijlage 3)**

- Na uitkomen van het CEP zal het definitieve inkomstenkader worden vastgesteld. **Het uitgangspunt** is dat het inkomstenkader ook voor 'reguliere' lasten wordt gesloten. Derving ten opzichte van lastenmaatregelen in het inkomstenkader moeten worden gecompenseerd met extra opbrengsten, zodat het inkomstenkader wordt gesloten.
- Alle fiscale maatregelen die meelopen in het Belastingplan, liggen ter besluitvorming voor.
- De fiscale klimaatmaatregelen zullen worden voorbesproken in een apart ingepland BWO in maart. Vervolgens kunnen deze onderwerpen meelopen in de vierhoekbesluitvorming.
- Daarnaast zijn er een aantal maatregelen die mogelijke derving opleveren binnen het inkomstenkader en waar dekking voor gezocht moet worden. De maatregelen zijn indicatief weergegeven met ons voorstel voor dekking in onderstaande tabel met verdere toelichting in de bijlage.

Maatregel	**Budgettair beslag (inschatting)**	**Dekking**
a) Uitstel salderingsregeling	Derving van ca. 40 tot maximaal 100 miljoen euro	PM

a) Uitstel pensioen bedrag ineens	Derving van ca. 10 tot maximaal 20 miljoen euro	PM
b) Taakstelling VPB	Enkele honderden miljoenen	Binnen de VPB: lage vpb-tarief (conform afspraak CA)
c) Zorgpremies	PM	Tarief eerste schijf (TES) en Aof-premie (conform standaard systematiek)
d) Ontkoppeling ODE en SDE	Opbrengst van ongeveer 277 miljoen, maar levert ook een lastenverzwaring op.	Niet nodig
e) Mogelijke overige problemen	PM	PM

Bijlage 1: overzicht fiscale maatregelen die meelopen tijdens de besluitvorming

In onderstaande tabel zijn alle fiscale maatregelen opgenomen die mee zullen lopen in de voorjaarsbesluitvorming. In blok 1 zitten alle fiscale maatregelen uit het coalitieakkoord die uitgewerkt moeten worde en waarbij de tarieven of de verdeling over verschillende schijven moet worden vastgesteld. De budgettair taakstellende maatregelen uit het coalitieakkoord zullen in ieder geval niet tot budgettaire consequenties leiden: het budgettair bedrag is leidend. Blok 2 laat de fiscale maatregelen zien die in ieder geval budgettaire consequenties hebben tijdens de voorjaarsbesluitvorming. Deze maatregelen komen overeen met de maatregelen in de tabel in de notitie.
Verder laat blok 3 maatregelen zien die nog niet in het coalitieakkoord zijn opgenomen. Hier dient de staatssecretaris nog een besluit over te nemen of hij deze maatregelen mee wilt laten lopen met de voorjaarsbesluitvorming. Indien hier budgettaire consequenties aan zijn verbonden, zal er ook dekking voor moeten worden gevonden.

Alle fiscale maatregelen uit het CA die meelopen in de besluitvorming
Blok 1: fiscale maatregelen die meelopen tijdens besluitvorming
Klimaat
Bijmengverplichting groen gas
Compensatie energierekening huishoudens groen gas
Schuif energiebelasting 1e schijf (gas +5,23)
Schuif energiebelasting 1e schijf (electriciteit -5,23)
Tariefstructuur EB
Verlagen tarief ODE 2e en 3e schijf (elektra)
Verhogen vliegbelasting
Verhogen budget EIA
Aanscherpen CO2 heffing industrie
Oplopende CO2 minimumprijs
CA loslaten koppeling SDE en ODE
BLO ODE
Vrijstelling bpm bestelauto naar 0% in 2026
Overig
Aanscherpen verbruiksbelasting niet-alcoholische dranken
Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning
Box 2
Zelfstandigenaftrek
IACK afschaffen voor nieuwe gevallen
Afschaffen leegwaarderatio
Verhogen heffingvrij vermogen box 3 (maatregel is in CA verbonden met 3A.2)
Tabaksaccijns (pakje naar 10 euro)
Afschaffen middelingsregeling
Afschaffen verhuurderheffing vanaf 2023
Maatregel overdrachtsbelasting
Blok 2: fiscale maatregelen die in ieder geval budgettaire consequenties hebben
VPB taakstelling CFC en pillar II
BLO ODE
Salderingsregeling uitstellen
Uitstel pensioen ineens
Blok 3: fiscale maatregelen die nog moeten worden voorgelegd: mogelijke budgettaire consequenties
BTW op zonnepanelen

Codificatie Leefvervoer verstrekt vanuit UWV
Rechterlijk uitspraak: Aanpassen btw-tarief op lachgas om derving te voorkomen
Herstelwetgeving lachgas
Ondergrondse co2 opslag niet kwalificeren als grondslag
Codificatie betaalpauze hypotheek structureel maken
Periodieke gift loskoppelen van de periodieke uitkering
Richtlijn BTW : SME
Beleidsbesluit Aanpassen grens verkoop ondervoorwaarden

Bijlage 2: Koopkracht

a) inflatie en algehele koopkrachtbeeld

- Uit de doorrekening van het coalitieakkoord is naar voren gekomen dat de koopkrachtcijfers komende jaren niet toenemen. De uitkomsten van deze doorrekening staan in onderstaande boxplots. De positieve koopkrachteffecten van het coalitieakkoord waren gelijk aan de berekende koopkrachtafname van het basispad. Hierdoor kwam het totaal uit op stilstand van de mediane koopkracht.
- Een volledig beeld van de effecten van inflatie volgt bij de volgende economische raming van het CPB. Deze wordt op 9 maart gepubliceerd.
- Door toenemende inflatie is deze raming door meer onzekerheid omgeven dan afgelopen jaren. Het is waarschijnlijk dat de koopkracht door de hoge inflatie komende jaren zal verslechteren. Aan de andere kant kan een loonstijging juist weer voor een koopkrachttoename zorgen.
- Bij de CEP zal een raming voor 2022 en 2023 worden gemaakt. Belangrijke wijziging sinds het RA is dat de verwachte inflatie voor langere termijn hoger is. In het CEP zal duidelijk worden hoe de trend over de komende twee jaar gaat zijn.
- In de uitvoering is voor 2022 nagenoeg niks meer mogelijk. Zo kunnen we bijvoorbeeld niet de belastingen verlagen of toeslagen verhogen, omdat deze al vaststaan voor het lopende jaar. Besluitvorming (aan de lastenkant) zal dan ook toezien op 2023.
- Voor 2023 zijn er uiteraard nog keuzes mogelijk, maar zal het uitgangspunt moeten zijn dat er geen extra middelen beschikbaar zijn. Het tegemoetkomen van een bepaalde groep betekent dus dat ergens anders wat af moet (bij ofwel burgers ofwel bedrijven).

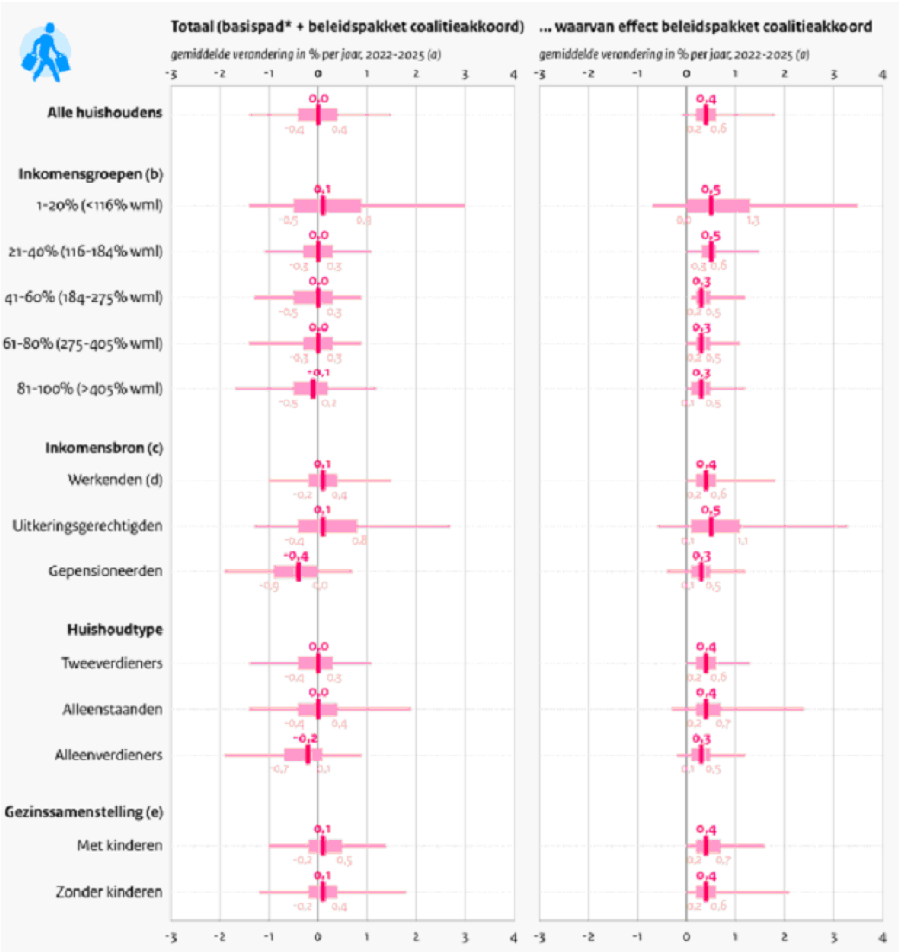

b) koopkracht van ouderen en de AOW-discussie

- Bovenstaande boxplot laat zien dat de koopkracht voor ouderen komende jaren zal afnemen. De eerste verwachting was dat de hogere inflatie de koopkracht verder kan doen afnemen. Een kanttekening hierbij is wel dat door stijgende rente en versoepeling van de indexatieregels er mogelijk meer ruimte is voor indexatie van aanvullende pensioenen dan voorgaande jaren. Wederom geldt dus dat een duidelijk beeld pas beschikbaar is als het CPB komt met de nieuwe doorrekening op 9 maart (het CEP).
- Vooruitlopend op de nieuwe macro-economische raming is er de laatste tijd veel aandacht geweest voor de koopkracht van ouderen, en in het bijzonder voor het niet koppelen van de AOW aan de eenmalige verhoging van het wettelijk minimumloon (WML). Een maatregel die is afgesproken in het coalitieakkoord. Zo is in het debat over de regeringsverklaring in de Eerste Kamer een motie aangenomen om de AOW toch mee te laten stijgen met de verhoging van het WML. Naar verwachting zal ook de minister van SZW tijdens de lastenbesluitvorming gaan voorstellen om de ontkoppeling van de AOW terug te draaien. Het terugdraaien van deze maatregel kost ca. 2,4 mld. structureel.
- Mocht deze maatregel worden teruggedraaid dan ligt het voor de hand om het bedrag vervolgens wel weer op te halen bij dezelfde groep, in dit geval ouderen. Dit leidt dan alleen tot een herverdeling binnen de groep ouderen.
- Het inkomen van (de meeste) gepensioneerden bestaat uit AOW, IOAOW en aanvullend pensioen. Om dekking te vinden, ligt het voor de hand te kijken naar onderstaande regelingen:
    - AOW: het inkomensonafhankelijke basispensioen van de Rijksoverheid.
    - IOAOW: de inkomensondersteuning AOW-gerechtigden wordt verstrekt aan iedereen die in aanmerking komt voor een AOW-uitkering.
    - Ouderenkorting: een heffingskorting die ervoor zorgt dat gepensioneerden minder belasting betalen (vergelijkbaar met de arbeidskorting).
- Komende weken zullen wij in voorbereiding op de voorjaarsbesluitvorming technisch een aantal varianten uitwerken in samenwerking met SZW, zodat op basis daarvan besluitvorming kan plaatsvinden. In onderstaande tabel vindt u de budgettaire sleutels van de hiervoor genoemde maatregelen. Hierbij wordt per eenheid aangegeven wat de opbrengst van de maatregel zou zijn. Bijvoorbeeld het verlagen van de ouderenkorting met €100 levert €176M op.

Netto-uitgaven, in mln. euro's	**2025**	**Struc**
Koppeling AOW verhoging WML	2.400	2.400
Dekkingsopties	**Per eenheid**	**Opbrengst per eenheid (€ mln.)**
Verlagen ouderenkorting	€100	176
Fiscaliseren AOW (verkorten tweede schijf)	€36.410 (volledig)	4.000
Fiscaliseren AOW (verkorten tweede schijf)	€4.000	255
Verlagen IOAOW	€328 (volledig)	800

- Fiscaliseren AOW: aan de lastenkant kan worden gekeken of "rijkere" ouderen zwaardere lasten kunnen dragen door bijvoorbeeld de AOW te fiscaliseren, waardoor gepensioneerden meer belasting betalen over hun aanvullend pensioen. Dit kan door de tweede schijf in te korten. Voor personen tot de AOW-leeftijd heeft dit geen effect (tarief is voor hen in beide schijven gelijk), gepensioneerden vallen hierdoor sneller in de derde schijf waarbij voor hen het tarief hoger is. Het volledig fiscaliseren van de AOW levert een hogere opbrengst op dan de kosten van het verhogen van de AOW.

- Verlagen ouderenkorting: In het coalitieakkoord is ervoor gekozen om de ouderenkorting te verhogen. Door deze verhoging terug te draaien (en eventueel verder te verlagen) kan dekking gevonden worden bij middeninkomens. Het verlagen van de ouderenkorting treft namelijk enkel gepensioneerden met een middeninkomen. Lage inkomens verzilveren de ouderenkorting niet, hogere inkomens hebben geen recht op ouderenkorting.
- Verlagen IOAOW: Aan de uitgavenkant kan worden gekeken of de inkomensonafhankelijke kop op de AOW-uitkering die alle AOW-gerechtigden ontvangen kan worden verlaagd. De IOAOW kent grote gelijkenis aan de AOW. Door deze (relatief kleine) bijdrage af te schaffen en in de AOW op te nemen wordt het stelsel versimpeld.

c) Invulling van het 3 miljard pakket

- In de startnota is een voorlopige invulling van de lastenverlichting middeninkomens van 3 miljard euro opgenomen. Deze voorlopige invulling van het 3 miljard pakket is door het CPB meegenomen in de koopkrachtdoorrekening van het coalitieakkoord.
  Het belangrijkste onderdeel van deze invulling is de verhoging en snellere afbouw van de arbeidskorting ter compensatie van de afbouw van de zelfstandigenaftrek. Daarnaast wordt de ouderenkorting verhoogd, de jonggehandicaptenkorting gehalveerd, de eerste schijf ingekort en het tarief eerste schijf verhoogd.
- Het streven is om met deze 3 miljard een evenwichtig koopkrachtbeeld voor iedereen te bereiken. Afhankelijk van de precieze effecten van de inflatie kan deze 3 miljard dus ook op een andere manier ingevuld worden.
- Het uitgangspunt is dat er maximaal 3 miljard beschikbaar is voor lastenverlichting, zoals afgesproken in het coalitieakkoord. Extra koopkrachtreparatie zal gedekt moeten worden met andere maatregelen zodat het inkomstenkader wordt gesloten.

Bijlage 3: Reguliere lastenbesluitvorming

1. Wat is het inkomstenkader?

- Normaal gesproken wordt tijdens de reguliere lastenbesluitvorming het inkomstenkader 'gesloten'. Het inkomstenkader bevat alle lastenmaatregelen uit het coalitieakkoord. Dit jaar wordt het inkomstenkader officieel vastgesteld nadat de nieuwe CEP-cijfers vanuit het CPB worden gepubliceerd.
- Als een kabinet eenmaal het inkomstenkader heeft vastgesteld, geldt vanaf dat moment dat beleidsmatige wijzigingen aan de lastenkant stabiel moeten blijven ten opzichte van de afspraken bij Startnota. Dit betekent dat het kabinet tegenover een belastingverlaging een andere belastingverhoging moet zetten zodat de beleidsmatige inkomsten stabiel blijven, waar mogelijk binnen hetzelfde domein bij dezelfde groep burgers en bedrijven. Op deze manier 'sluit' het inkomstenkader. Het inkomstenkader wordt zo gebruikt om de beleidsmatige lastenontwikkeling (blo) voor burgers en bedrijven te beheersen. De blo wordt apart weergegeven. Per saldo is er dus na sluiting van het inkomstenkader geen budgettair verschil meer met de afspraken uit de Startnota.
- Schommelingen in de inkomsten als gevolg van overige oorzaken die niet beleidsmatige zijn – met name economische ontwikkelingen – lopen in het overheidssaldo. De totale belastinginkomsten bewegen dus mee met de conjunctuur: in slechte economische tijden nemen de belastingontvangsten af. Deze automatische afname van belastingontvangsten hoeft niet gecompenseerd te worden met bezuinigingen. Andersom geldt dit ook. Hierdoor wordt via de begroting de economie automatisch gestabiliseerd, wat een kernelement is van ons trendmatig begrotingsbeleid. Burgers en bedrijven voelen het hierdoor minder als het economisch tegenzit, omdat er niet hoeft te worden bezuinigd. Het zorgt bovendien voor stabiel beleid voor burgers en bedrijven.
- Op het moment dat inkomstenmaatregelen in wetgeving worden omgezet, worden de budgettaire effecten van de maatregelen herijkt. Bij het herijken worden de laatste (economische) inzichten meegenomen om te zorgen voor een zo accuraat mogelijke raming. Het verschil tussen de herijkte raming en de oorspronkelijke raming in deze startnota of bij de oorspronkelijke raming van een gedurende de kabinetsperiode genomen beleidsmaatregel dient gecompenseerd te worden binnen het inkomstenkader.

2. Inkomstenkader dit voorjaar

- Naast box 3 en koopkracht vallen alle andere lastenmaatregelen ook binnen het inkomstenkader.
- Er zijn een aantal andere maatregelen waar in de vierhoek over moet worden besloten dit voorjaar.
- Ten aanzien van de fiscale klimaatmaatregelen moeten een aantal besluiten worden genomen waaronder 1) het aanscherpen van de CO2-heffing industrie en 2) de aanpassingen binnen de energiebelasting. De fiscale klimaatmaatregelen raken aan beleidsterreinen van een aantal departementen (LNV, BZK en IenW) die niet in de vierhoek zitten. Deze maatregelen zullen worden voorbesproken in een apart ingepland BWO begin maart. Vervolgens kunnen deze onderwerpen meelopen in de vierhoekbesluitvorming. Naast de fiscale klimaatmaatregelen, liggen ook de overige fiscale maatregelen uit het Coalitieakkoord voor. De meeste maatregelen worden budgettair neutraal vormgegeven zoals afgesproken in het Coalitieakkoord. Alleen de vormgeving waaronder tariefstelling zal ter besluitvorming voorliggen.
- Daarnaast zijn er een aantal maatregelen waarvan wij nu al weten dat die mogelijke derving opleveren binnen het inkomstenkader en waar dekking voor gezocht moet worden. De maatregelen zijn weergegeven in onderstaande tabel met daaronder de toelichting per maatregel. Uiteindelijk zal de totale derving voorliggen in de politieke vierhoek en zal hier dekking tegenover moeten staan, zodat het inkomstenkader sluit. Voor een aantal problemen wordt hieronder ook een voorstel gedaan om het probleem op te lossen.

Maatregel	Budgettair beslag (inschatting)	Dekking
a) Uitstel salderingsregeling	Derving van ca. 40 tot maximaal 100 miljoen euro	PM
b) Uitstel pensioen bedrag ineens	Derving van ca. 10 tot maximaal 20 miljoen euro	PM
c) Taakstelling VPB	Enkele honderden miljoenen	Binnen de VPB: lage vpb-tarief (conform afspraak CA)
d) Zorgpremies	PM	Tarief eerste schijf (TES) en Aof-premie (conform standaard systematiek)
e) Ontkoppeling ODE en SDE	Opbrengst van ongeveer 277 miljoen, maar levert ook een lastenverzwaring op	Niet nodig
f) Mogelijke overige problemen	PM	PM

b) Uitstel salderingsregeling

De afbouw van de salderingsregeling voor zonnepanelen zou per 2023 ingaan. Dit is niet meer haalbaar volgens EZK. Uitstel van deze regeling leidt tot een budgettaire derving van ten minste 40 miljoen tot maximaal 100 miljoen. EZK zal hiervoor dekking moeten vinden. Aankomende 2 weken wordt ambtelijk geprobeerd hieruit te komen.

c) Uitstel pensioen bedrag ineens

Waarschijnlijk wordt een regeling binnen het pensioenakkoord, pensioen bedrag ineens, uitgesteld. Dit levert derving op van tenminste 10 miljoen en maximaal 20 miljoen. SZW zal hiervoor dekking moeten vinden. Aankomende 2 weken wordt ambtelijk geprobeerd hieruit te komen.

d) Taakstelling VPB

In het coalitieakkoord is afgesproken om de CFC-maatregel en Pillar II binnen de VPB uit te voeren. Hiervoor is 1 miljard opbrengst ingeboekt. Inmiddels is duidelijk dat de invoering niet leidt tot 1 miljard, maar tot hoogstens 600 miljoen en waarschijnlijk minder. Conform de afspraken in het coalitieakkoord is het voorstel om het resterende bedrag op te halen uit 'de grondslagverbreding binnen de vpb: het lage vpb tarief en/of de schijflengte in de vpb waarbij het vestigingsklimaat, en de positie van het mkb in ogenschouw wordt genomen'.

e) Zorgpremies

Na uitkomst van het CEP zullen de nieuwe Zvw-zorguitgaven geraamd worden en kunnen de nieuwe Zvw-zorgpremies vastgesteld worden. Afwijkingen in de premies leiden tot mee- of tegenvallers in het inkomstenkader en dienen conform de begrotingsregels dus gecompenseerd te worden. Dit werkt als volgt: in het geval dat er sprake is van een meevaller aan de uitgavenzijde van de zorg (Zvw), leidt dit door lagere zorguitgaven ook tot lagere zorgpremies (omdat deze gekoppeld zijn). De lagere Zvw-zorgpremies zorgen zo voor een budgettair gat in het vastgestelde inkomstenkader. Het kabinet mag bij meevallende zorguitgaven vervolgens kiezen of zij de ruimte die hierdoor onder het uitgavenplafond

ontstaat, inzet voor extra uitgaven elders of gebruikt voor een lastenverlichting. Normaal gesproken wordt namelijk een compenserende lastenverzwaring ingeboekt via het tarief eerste schijf (TES) in de inkomstenbelasting en de Aof-premie zodat het inkomstenkader weer sluit. Als hier tegenover een lastenverlichting wordt gezet, dan kan de stijging van de zorguitgaven uiteindelijk lastenneutraal worden doorgevoerd. Afhankelijk van mee- of tegenvallers binnen de zorguitgaven, zullen mee- of tegenvallers worden gecompenseerd binnen TES en de Aof-premie bij de werkgevers. Aangezien de uitgavenbesluitvorming pas eind april gereed is, zal de definitieve dekking of compensatie pas eind april kunnen worden vastgesteld. Ons voorstel is om dit, indien nodig, conform gebruikelijke wijze via de TES en Aof-premie te dekken.

f) Ontkoppeling ODE en SDE

In het coalitieakkoord is afgesproken om de ODE lastenneutraal te ontkoppelen van de SDE. Uit herijking van de tarieven vanaf 2023 blijkt dat vasthouden aan de bestaande ODE-bedragen in de begroting EZK echter een extra inkomstenkaderrelevante lastenverhoging betekent ten opzichte van het basispad. Het voorstel is om deze kaderrelevante ruimte in te zetten voor lastenverlichting, zodat het effect op de lasten per saldo neutraal is. Deze lastenverlichting kan ook 1 op 1 ingezet worden in de ODE om de herijking en het effect hiervan op de energierekening teniet te doen.

g) Mogelijke overige problemen

Momenteel wordt nog een definitief beeld opgemaakt ten aanzien van mogelijke andere lastenmaatregelen. Dit gaat hooguit om 100 miljoen derving opleveren die opgevangen moeten worden. Hier zult u in de eerste week na het reces nog een aparte notitie over ontvangen.

Ministerie van Financiën

TER BESPREKING
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek

persoonsgegevens

nota

Voorbereiding gesprek box 3 minister stas

Datum
23 februari 2022

Notanummer
2022-0000056035

Bijlagen
geen

Aanleiding

Op donderdag 24 februari spreekt u om 17u met elkaar (minister en staatssecretaris F&B) over het box 3 dossier. Bespreekpunten zijn:

1) Stand van zaken
2) Dekkingsrichtingen

24.02.2022

Kern

- Deze voorjaarsbesluitvorming zal mede in het teken staan van het Hoge Raad arrest inzake box 3. Hierin vallen een aantal sporen te onderscheiden:
    - Herstel: Dit spoor gaat over het *verleden en het heden*. Vragen die beantwoord moeten worden in dit spoor zien toe op de doelgroep, de voorkeur voor de variant rechtsherstel, de juridische houdbaarheid, de financiële gevolgen, de uitvoeringsgevolgen en of er sprake moet zijn van een tegenbewijsregeling. De kosten van het herstel worden, afhankelijk van bovenstaande vragen, geschat op 2 - 11 miljard (bedragen zijn indicatief en exclusief kosten aan de uitgavenkant).
    - Spoedwetgeving: Dit spoor gaat over de noodoplossing voor op de korte termijn. Op dit moment worden er twee hoofdrichtingen verkend; 1) een aanpassing van het box 3 stelsel naar voorbeeld van de hersteloperatie en 2) een vermogensbelasting. Nog uit te werken vraagpunt daarbij is of de implementatie van een vermogensbelasting op korte termijn mogelijk is en of box 3 vervangen wordt door een vermogensbelasting of dat beide opties naast elkaar komen te staan.
    - Doorwerking inkomensafhankelijke regelingen: Het herstel en de spoedwetgeving kan invloed hebben op de hoogte van het verzamelinkomen van belastingplichtigen. Op dit moment wordt in kaart gebracht welke regelingen dit betreft en wat de budgettaire en uitvoeringsgevolgen hiervan zijn, alsmede welke keuzes hierin gemaakt kunnen worden. Hier wordt u nog apart over geïnformeerd.
    - Dekking: Het Hoge Raad arrest kent budgettaire consequenties aan zowel de inkomsten- als uitgavenzijde. Deze hangen mede af van de keuzes die gemaakt worden in bovenstaande sporen. Voor de

inkomstenkant zijn dekkingsopties in kaart gebracht (zie bijlage). Over de derving aan de uitgavenkant wordt u apart geïnformeerd.

- De haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de opties voor herstel, spoedwetgeving en dekking zijn onder voorbehoud en worden nog nader in kaart gebracht.
- Tijdens het Kamerdebat inzake box 3 op 2 februari heeft u (de staatssecretaris) naar aanleiding van een motie van de leden de Jong, van Dijk en Grinwis toegezegd de Kamer te informeren over de dilemma's inzake box 3 met een richtingennotitie voor 1 april. In de politieke vierhoek is afgesproken dat dit een richtingenstuk zal zijn dat keuzes nog vrijlaat, en definitieve besluitvorming plaats zal vinden bij de Voorjaarsbesluitvorming (uiterlijk 1 mei). Daar is dan dus nog langer de tijd voor.

Toelichting

Herstel

- Uitgangspunt van het rechtsherstel is een zo veel mogelijk geautomatiseerde oplossing. Er wordt een nieuwe forfaitaire berekening gemaakt van het rendement op basis van de werkelijke samenstelling van het vermogen. Als de nieuwe berekening in het voordeel is van de belastingplichtige, krijgt hij een teruggaaf.
- Er zijn twee hoofdvarianten (bedragen zijn indicatief):
    1. Het forfaitaire rendement voor alleen spaargeld en schulden wordt aangepast. Voor overige bezittingen blijft het rendementspercentage het langetermijnrendement voor het totaal van beleggingen uit het huidige box 3 in stand. (kosten periode 2017-2022 circa 6,9 miljard als iedereen in aanmerking komt voor herstel)
    2. Het forfaitaire rendement voor meerdere categorieën (o.a. onroerende zaken, effecten) wordt aangepast met de jaarlijkse forfaitaire rendementen om jaarlijks beter aan te sluiten bij de behaalde rendementen (kosten periode 2017-2022 circa 9,8 miljard als iedereen in aanmerking komt voor herstel).
- Naast een keuze in deze varianten moet besluitvorming plaatsvinden over de doelgroep (alleen bezwaarmakers en aanslagen die nog niet vaststaan, of iedereen?), en over het opnemen van een tegenbewijsregeling voor belastingplichtigen die een lager werkelijk rendement hebben dan het (nieuw berekende) forfait.
- In de hoofdvariant 1 kost een tegenbewijsregeling 4,5 miljard euro en in hoofdvariant twee kost de tegenbewijsregeling 1,4 miljard. Het oordeel over noodzaak van een tegenbewijs zal dus sterk samenhangen met de keuze van de hoofdvariant. Over de noodzaak van een tegenbewijsregeling wordt extern juridisch advies uitgevraagd. Op basis van een eerste inventarisatie van de uitvoeringsaspecten is geconcludeerd dat een tegenbewijsregeling onuitvoerbaar lijkt. Er wordt gekeken of er mogelijkheden zijn om een tegenbewijsregeling beter behapbaar te maken.

Spoedwetgeving

- "Spoor 1" van de spoedwetgeving is om met ingang van het belastingjaar 2023 de hersteloperatie zoals hiervoor geschetst in de wet op te nemen en daarmee het huidige box 3-stelsel in de Wet IB 2001 te vervangen. M.b.t. van de twee genoemde hoofdvarianten zal de keuze worden gevolgd die in de hersteloperatie wordt gemaakt.
- "Spoor 2" van de spoedwetgeving onderzoekt de mogelijkheid van een vermogensbelasting over dezelfde grondslag als het huidige box 3. Per wanneer een vermogensbelasting maakbaar is wordt nog uitgezocht. Over de vermogensbelasting wordt extern juridisch advies uitgevraagd.

Dekking

- De derving aan de **inkomstenkant** hangt af van keuzes over (bedragen zijn indicatief):
    - Herstel: De derving bedraagt cumulatief over 2017 t/m 2022 tussen de 2,3 mld (enkel bezwaarmakers) en 26,4 mld (alle opbrengst in box 3). De twee hoofdvarianten kosten respectievelijk 6,9 en 9,8 mld (met tegenbewijsregeling beiden ca. 11 mld).
    - Spoedwetgeving: De box 3-opbrengst bedraagt ca. € 4,5 mld. per jaar. Om deze in de komende jaren op te kunnen halen wordt spoedwetgeving voorbereid. De dekkingsopgave hangt mede af van of deze budgetneutraal of met een hogere opbrengst (via hoger tarief) kunnen worden ingevoerd.
    - Doorwerking inkomensafhankelijke regelingen: Het opnieuw vaststellen van de hoogte van het box 3 inkomen kan via het verzamelinkomen ook invloed hebben op inkomensafhankelijke (inkomsten)regelingen.
- De inschattingen van de derving zijn **indicatief**: de precieze derving is afhankelijk van de exacte invulling van de varianten.
- Qua dekking zijn er twee extremen mogelijk qua einduitkomst vanuit FIN: 1) volledige dekking binnen box 3 binnen kabinetsperiode; 2) ruimte om dekking te spreiden over meer jaren als daartegenover verstandige hervormingen staan in vermogenssfeer. Dit laatste is belangrijk omdat met optie 2 niet wordt voldaan aan de begrotingsregels. Concrete dekkingsopties kunt u in de bijlage vinden.
- Meer concreet zijn er twee denkrichtingen:
    - Volledige dekking binnen box 3 binnen kabinetsperiode:
        - Dekking bij dezelfde groep (box 3) en binnen de kabinetsperiode voorkomt afwenteling op andere belastingplichtigen en toekomstige generaties.
        - Een optie hierbij is een hogere vermogensbelasting met box 3 als grondslag. De groep die profiteert van de derving wordt op deze manier het meest nauwkeurig aangeslagen. Daarnaast is een incidentele vermogensbelasting minder verstorend dan een structurele vermogensbelasting omdat de mogelijkheden voor gedragsaanpassing en belastingontwijking kleiner zijn.

- Gespreide dekking in ruil voor verstandige hervormingen in vermogenssfeer:
  - Volledige dekking binnen box 3 binnen de kabinetsperiode kan problematisch zijn, gegeven de omvang van het te dekken bedrag. In ruil voor verstandige hervormingen in de vermogenssfeer zou daarom ruimte geboden kunnen worden voor spreiding van de dekking in de tijd.[1]
  - Verstandige hervormingen kunnen zijn: beter (progressief)[2] belasten vermogen, box 2, lage vpb-tarief etc.
- Uiteraard zijn er tussenvarianten mogelijk. Bovendien zal er druk kunnen komen om überhaupt niet te dekken. Dat is echter niet in lijn met de regels.
- De effecten en uitvoerbaarheid van de verschillende dekkingsvarianten moeten nog nauwkeurig bekeken worden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[1] Dit is in het vorige kabinet ook gedaan bij onder andere een gedeeltelijke dekking van het verlagen van de energiebelasting in 2022 en het dekken van het Sofina-arrest.
[2] Het huidige box 3 stelsel werkt de facto ook progressief uit.

Bijlage 1: Dekkingsopties inkomstenkant
Onder de tabel worden de verschillende opties nader toegelicht.

#	Maatregel	Opbrengst	Invoering per
Denkrichting 1: Volledige dekking binnen box 3 binnen kabinetsperiode			
1	Spoedwetgeving: Vermogensbelasting met box 3 als grondslag, met een (tijdelijk) verhoogd of progressief tarief.	Afhankelijk van vormgeving. Een vlak tarief van 1% levert 3,5 mrd per jaar op. Wanneer je 10 mld dekking wilt ophalen bovenop de reguliere opbrengst met een tijdelijk hoger tarief, kom je uit op een tarief van 2,6% over 3 jaar of 5% in 1 jaar.	PM
2	Spoedwetgeving: Werkelijke vermogensmix. (Tijdelijke) verhoging tarieven box 3	PM	PM
3	Vermogensbelasting invoeren (naast box 3 heffing)	Afhankelijk van vormgeving. Een vlakke vermogensbelasting van 1% met grondslag box 3 levert 2,8 mrd per jaar op[3], het voorstel van PvdA-GL ca. 4,2 mrd per jaar.	PM
4	(Tijdelijk) uitstellen verhoging heffingsvrij vermogen box 3 naar 2026 (maatregel uit coalitieakkoord)	100 mln in 2023, 200 mln in 2024, 300 mln in 2025 = 600 mln incidenteel	2023
5	(Tijdelijk) afschaffen lage tarief Vpb	3,7 mrd per jaar	2023
6	(Tijdelijk) beperken laag tarief vpb tot €100.000	2,0 mrd (1,0 mrd bij grens tot 200.000) per jaar	2023
7	(Tijdelijk) verhogen eigenwoningforfait	0,3 mrd per jaar	2023
Denkrichting 2: Structurele hervormingen in vermogenssfeer			
8	Afschaffen keuzerecht voor partiële buitenlandse belastingplicht	PM	PM
9	Schenk- en erfbelasting; hoger tarief grote vermogens	PM	2024
10	Schenk- en erfbelasting; gelijktrekken tarieven kinderen en kleinkinderen	€ 0,4 miljard (struc)	2023
11	Verhuurd vastgoed standaard aanmerken als beleggings-vermogen voor de DSR en de BOR.	PM, Er zijn diverse grote (miljoenen) vastgoedfondsen in particulier bezit	2024

1 PUNT
€ 411 X 5
€ 2.055
€ 1. MLRD

[3] Als een vermogensbelasting naast box 3 wordt ingevoerd zal een aantal belastingplichtigen hun vermogen verplaatsen. Daarom een lagere opbrengst dan bij maatregel 1.

		(dga's) en daarmee is dus een groot potentieel fiscaal belang gemoeid.	
12	Verlaging vrijstelling waarde going concern naar 25% en aftopping op € 5 miljoen in de BOR.	0,2 mrd struc (0,1 mrd beginjaren)	2024
13	Afschaffen van vrijstelling waarde going concern in de BOR	0,3 mrd struc (0,1 mrd beginjaren)	2023
14	Verhoging box 2-tarief naar 30% of 35%	30%: 0,35 miljard struc 35%: 0,87 miljard struc	2023
15	Afschaffen van de doelmatigheidsmarge in de gebruikelijkloonregeling	0,2 mrd struc (in eerdere jaren 0,7 mrd)	2023
16	Afbouw algemene heffingskorting met verzamelinkomen.	228 mln struc	PM
17	Lenen eigen BV beperken of afschaffen	PM	PM

ja

ja

Denkrichting 1: Volledige dekking binnen box 3 binnen kabinetsperiode

Optie 1: Spoedwetgeving: Vermogensbelasting met box 3 als grondslag, met een (tijdelijk) verhoogd of progressief tarief.
In het geval dat besloten wordt om een vermogensbelasting in te voeren ter vervanging van de box 3 heffing, kan een tijdelijk verhoogd of progressief tarief ingesteld worden ter dekking van de derving in de voorgaande jaren. De vermogensbelasting zal box 3 als grondslag kennen.

II

Optie 2: Spoedwetgeving: Werkelijke vermogensmix. (Tijdelijke) verhoging tarieven box 3
Het voordeel uit sparen en beleggen wordt berekend op grond van de werkelijke samenstelling van het vermogen van belastingplichtigen. Per vermogenscategorie wordt een forfait vastgesteld zodat het te belasten voordeel beter aansluit bij de werkelijkheid. Hierbij gaat het om vermogensbestanddelen die onder het huidige systeem van box 3 vallen. De tarieven (dus niet het forfait) van de box 3 heffing kunnen tijdelijk verhoogd worden ter dekking van de derving in voorgaande jaren.

II

Optie 3: Vermogensbelasting invoeren (naast box 3 heffing)
Een vermogensbelasting invoeren naast de box 3 heffing. Deze kan tijdelijk ingevoerd worden ter dekking van de derving in de voorgaande jaren. De vermogensbelasting zal box 3 als grondslag kennen. Hiervoor zijn meerdere uitwerkingen mogelijk:
Optie 1: Vlakke heffing, 1% over box 3 grondslag
Optie 2: Pvda-GroenLinks voorstel: hee

Alleenstaande	Paar	Percentage
0-100.000	0-200.000	0%
100.000-500.000	200.000-1.000.000	1%
500.000-1.000.000	1.000.000-2.000.000	2%
1.000.000-5.000.000	2.000.000-10.000.000	4%
>5.000.000	>10.000.000	5%

Optie 4: (Tijdelijk) uitstellen verhoging heffingsvrij vermogen box 3 naar 2026 (maatregel uit coalitieakkoord)
In het coalitieakkoord is afgesproken om het heffingsvrij vermogen in box 3 verder te verhogen en hiervoor in stapjes structureel 300 mln uit te trekken. Deze verhoging van het heffingsvrij vermogen kan worden uitgesteld naar 2026 om incidenteel geld op te halen of worden afgesteld voor structurele dekking.

Optie 5: (Tijdelijk) afschaffen lage tarief Vpb
Het huidige lage tarief voor winst wordt afgeschaft en gelijk aan het algemene Vpb-tarief. Deze maatregel kan incidenteel of structureel worden ingevoerd, afhankelijk van de dekkingsbehoefte.

Optie 6: (Tijdelijk) beperken laag tarief vpb tot €100.000
Het huidige lage tarief voor winst wordt beperkt tot €100.000. Deze maatregel kan incidenteel of structureel worden ingevoerd, afhankelijk van de dekkingsbehoefte.

Optie 7: (Tijdelijk) verhogen eigenwoningforfait
(Tijdelijk) verhogen eigenwoningforfait met 0,05%-punt (kan ook meer). Dit levert 0,3 mrd per jaar op.

Denkrichting 2: Verstandige hervormingen in vermogenssfeer

Optie 8: Afschaffen keuzerecht voor partiële buitenlandse belastingplicht
De 30%-regeling biedt werkgevers de mogelijkheid om een deel van het loon aan te wijzen als onbelaste vergoeding aan bepaalde werknemers die tijdelijk buiten het land van herkomst werken. Een aanpalende regeling van de 30% regeling is het keuzerecht voor partiële buitenlandse belastingplicht. Dit maakt het mogelijk dat ingekomen werknemers alleen voor het belastbare inkomen in box 2 (aanmerkelijk belang) en box 3 (sparen en beleggen) worden belast, voorzover de inkomsten daaruit afkomstig zijn uit een Nederlandse bron van inkomen.

Optie 9: Schenk- en erfbelasting; hoger tarief grote vermogens
Invoering extra tariefgroep voor zowel schenk- als erfbelasting met 10%-punt hoger tarief bij belaste verkrijgingen boven € 300.000. Eventueel kan de heffingsvrijstelling worden verhoogd voor minder vermogenden.

Optie 10: Schenk- en erfbelasting; gelijktrekken tarieven kinderen en kleinkinderen
Stimuleren van een betere spreiding van bestedingsruimte over de levensloop door gelijktrekken tarief kinderen en kleinkinderen en lagere schenk- en erfbelasting.
Optie a: Bij een tarief van 14% over de eerste € 126.723 en 28% daarboven zou dat leiden tot een budgettaire opbrengst van circa € 0,4 miljard.
Optie b: Uitsluitend het hoge tarief van de schenk- en erfbelasting voor kinderen wordt gelijkgetrokken met het huidige hoge tarief voor kleinkinderen (van 20% naar 36%). Dit levert circa € 0,45 miljard structureel op.

Optie 11: Verhuurd vastgoed standaard aanmerken als beleggings-vermogen voor de DSR en de BOR
Voor de bedrijfsopvolgings-regeling (BOR) en doorschuif-regelingen (DSR) wordt wettelijk vastgelegd dat aan derden verhuurd vastgoed beleggings-vermogen vormt. Onder verhuur wordt ook begrepen anderszins aan derden ter beschikking

gesteld vastgoed. Vastgoed dat wordt gebruikt voor de eigen bedrijfsuitoefening blijft wel tot het ondernemingsvermogen behoren.

Optie 12: Verlaging vrijstelling waarde going concern naar 25% en aftopping op € 5 miljoen in de BOR.
De bedrijfsopvolgings-regeling (BOR) voor de schenk- en erfbelasting wordt versoberd: De vrijstelling van 100% voor het verschil tussen de liquidatiewaarde en de lagere waarde going concern blijft bestaan; en De totale vrijstelling over de waarde going concern wordt 25%. De omvang van de vrijstelling wordt afgetopt op € 5 miljoen ondernemingsvermogen. Om acute betaling van schenk- of erfbelasting bij bedrijfsopvolging te voorkomen blijft uitstel van betaling met 10 jaar op grond van de Invorderingswet mogelijk.

Optie 13: Afschaffen van vrijstelling waarde going concern in de BOR
De bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) voor de schenk- en erfbelasting wordt gedeeltelijk afgeschaft. De vrijstelling voor het verschil tussen de liquidatiewaarde en de lagere waarde going concern blijft bestaan maar de vrijstelling over de waarde going concern wordt afgeschaft. Om te voorkomen dat de acute betaling van schenk- of erfbelasting bij bedrijfsopvolging de continuïteit van de onderneming in gevaar kan brengen, blijft een betalingsregeling in de invorderingswet bestaan.

Optie 14: Verhoging box 2-tarief naar 30% of 35%
Verhogen box-2 tarief naar 30% of 35% Dit levert respectievelijk 0,35 en 0,87 miljard struc op.

Optie 15: Afschaffen van de doelmatigheidsmarge in de gebruikelijkloonregeling
De gebruikelijkloonregeling is er van oudsher op gericht het fiscaal in aanmerking te nemen loon van een aanmerkelijkbelanghouder minimaal vast te stellen op het loon dat normaal is voor het niveau en de duur van zijn arbeid. Omdat een zakelijk loon niet op de euro nauwkeurig is vast te stellen en in de praktijk altijd veel discussie is over wat gebruikelijk is, wordt het loon van de dga in beginsel gesteld op het hoogste van de volgende bedragen: a. 75% van het loon uit de meest vergelijkbare dienstbetrekking: b. het hoogste loon van de andere werknemers die in dienst zijn van het hiervoor genoemde lichaam: c. € 46.000 (bedrag 2020). Het afschaffen van de doelmatigheidsmarge betekent dat het bedrag onder a. "het loon van de meest vergelijkbare dienstbetrekking" wordt.

Optie 16: Afbouw algemene heffingskorting met verzamelinkomen.
Met deze maatregel wordt bewerkstelligd dat de algemene heffingskorting (AHK) niet meer wordt afgebouwd met 5.977% (2021) van het inkomen uit werk en woning (box 1-inkomen) dat meer bedraagt dan € 21.043 (2021), maar met het verzamelinkomen (inkomen uit box 1, 2 en 3) dat meer bedraagt dan € 21.043 (2021).

Optie 17: Lenen eigen BV beperken of afschaffen
Over het inkomen in box 2 wordt belasting betaald op het moment dat dit box 2 verlaat. Dat heeft tot gevolg dat heffing over dit vermogen kan worden uitgesteld. Voor beleggingsvermogen kan dit tot onevenwichtige situaties leiden. In het coalitieakkoord is afgesproken om de grens voor het excessief lenen te verhogen naar 700.000 euro. Dit kan weer worden bijgesteld naar beneden of excessief lenen kan volledig worden afgeschaft.

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek

persoonsgegevens

nota

Aanvullende vragen voorjaarsbesluitvorming

Datum
3 maart 2022

Notanummer
2022-0000084209

Bijlagen
geen

Aanleiding

Tijdens bespreking van de notitie ter voorbereiding op de voorjaarsbesluitvorming stelde u (stas) een aantal verdiepende vragen. Hieronder wordt op de verschillende vragen antwoord gegeven.

Kern

- Er wordt toelichting gegeven op de boxplots voor de koopkrachtplaatjes.
- De verhoging van de ouderenkorting in het coalitieakkoord bedroeg €376.
- De verhoging van de AOW heeft een endogeen effect op de franchise. Deze is niet lastenrelevant en wordt budgettair niet meegenomen.
- Fiscaliseren AOW leidt ertoe dat AOW-gerechtigden een hoger gecombineerd tarief gaan betalen. Voor belastingplichtigen onder de AOW-leeftijd verander er niets.
- Er wordt toelichting gegeven op de zorgpremiesystematiek.
- De ontkoppeling van de ODE/SDE wordt toegelicht.
- De vragen over de verschillende varianten spoedwetgeving voor box 3 zijn meegenomen in de set stukken voor box 3 die u ook vandaag ontvangt.

Toelichting: antwoord op de gestelde vragen

Interpretatie boxplots koopkracht

Voor de koopkrachtplaatjes maakt het CPB gebruik van boxplots. Het voordeel hiervan is dat in één figuur veel informatie over de verdeling van de koopkrachtontwikkeling binnen groepen kan worden weergegeven.

- In tabel 1 wordt in de linker 'kolom' een schatting van de koopkrachtontwikkeling van de huishoudens in Nederland weergegeven. Deze schatting bevat zowel eerder beleid en economische ontwikkeling (het basispad) als de effecten van het coalitieakkoord. Eerst wordt een schatting voor alle huishoudens in Nederland weergegeven, vervolgens wordt de koopkrachtontwikkeling per deelgroep uitgesplitst.
- De donkere streep geeft aan wat de mediane koopkrachtontwikkeling is. Vijftig procent van de weergegeven groep (op de eerste rij: alle huishoudens) heeft een koopkrachtontwikkeling die minder is dan deze streep (eerste rij: 0.0%) en de andere helft van de groep een koopkrachtontwikkeling die meer is dan deze streep.

- Het bredere deel van de box geeft het 1e en 3e kwartiel aan. Dat wil zeggen dat de helft van de huishoudens de koopkrachtontwikkeling binnen het blok valt. In dit geval tussen -0.4% en +0.4%.
- De staarten van de boxplot geven de uitersten van de koopkrachtontwikkeling aan: 90% van de huishoudens vallen hierbinnen.
- Om duidelijk te maken wat het effect is van alleen het coalitieakkoord wordt deze invloed in de rechter paneel weergegeven. Hierbij wordt per huishouden gekeken wat de koopkrachtontwikkeling was geweest bij bestaand beleid en hoe deze nu uitkomt. Het verschil is het effect van het coalitieakkoord en wordt weergegeven in het rechter paneel.

Schematisch weergegeven:

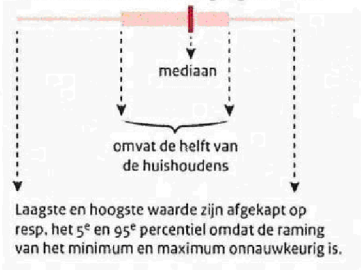

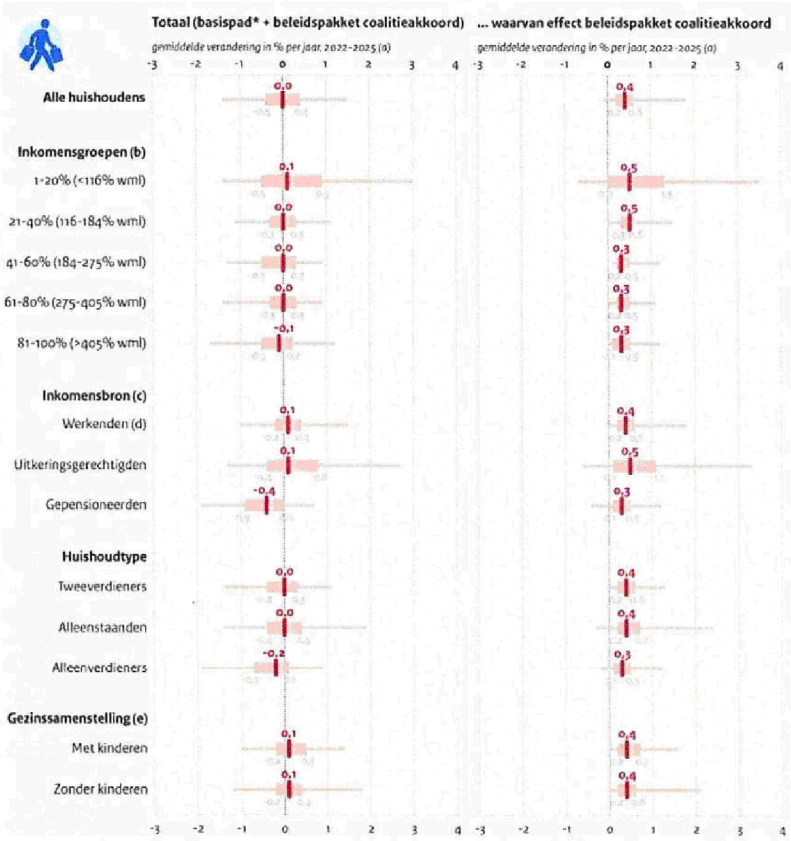

Tabel 1: Boxplot effecten beleidspakket coalitieakkoord en totale koopkrachtontwikkeling (inclusief basispad), gemiddeld over periode 2022-2025.

Hoe groot was de verhoging ouderenkorting in het RA?
Als onderdeel van het lastenverlichtingspakket is er in het coalitieakkoord voor gekozen om de ouderenkorting te verhogen met €376 euro. Dit gebeurt in drie stappen. In 2023 met €94 en in 2024 en 2025 verder verhoogd met stappen van €141. Na volledige invoering in 2025 bedraagt het budgettaire beslag van deze maatregel €649 mln. per jaar.

	2023	2024	2025
Totale verhoging ouderenkorting	€94	€235	€376

Koppeling AOW WML: wat is de doorwerking hiervan op de franchise?
De franchise beweegt automatisch mee met de AOW. Een verhoging van de AOW zou dus leiden tot een verhoging van de franchise. Dit leidt tot een lagere pensioengrondslag, waardoor er minder pensioenpremie betaald wordt. Dit leidt tot minder premieaftrek en dus tot hogere belastingopbrengsten bij werkenden. Er is hier sprake van een endogeen effect dat niet lastenrelevant is, en dus budgettair normaliter niet wordt meegenomen.

Fiscaliseren AOW: wat gebeurt er dan met schijven en tarieven?
Voor fiscalisering van de AOW zijn twee varianten denkbaar. Ten eerste kan de AOW-premie verlaagd worden, terwijl tegelijkertijd het belastingtarief met hetzelfde percentage omhoog gaat. Ten tweede kan ook bij AOW-gerechtigden AOW-premie geheven gaan worden. Beide varianten leiden tot dezelfde uitkomst: AOW-gerechtigden gaan een hoger gecombineerd tarief (belasting + premie volksverzekeringen) betalen en voor belastingplichtigen onder de AOW-leeftijd wijzigt het gecombineerde tarief niet. Vanuit het perspectief van de uitvoering maakt het niet uit of AOW-gerechtigden meer belasting of meer AOW-premie gaan betalen. Alleen in grensoverschrijdende situaties kan dit effect hebben, omdat de belastingheffing en verzekeringsplicht of premieplicht niet altijd parallel lopen in grensoverschrijdende situaties.

Werking van de zorgpremiesystematiek
De zorguitgaven en de zorgpremies worden ingekaderd door respectievelijk het uitgavenplafond en het inkomstenkader. De werking wordt in onderstaande box uitgelegd. Het doel van deze systematiek onderaan de streep is dat fluctuaties zorguitgaven en de daaraan 1-op-1 gekoppelde zorgpremies niet leiden tot effect op het EMU-saldo.

Dit jaar vindt lastenbesluitvorming in principe plaats in het voorjaar gezamenlijk met de uitgavebesluitvorming. Aangezien de uitgavenbesluitvorming pas eind april gereed is, zal de definitieve dekking of compensatie, afhankelijk van de uitgaven, pas eind april kunnen worden vastgesteld. Het is gebruikelijk om dit, indien nodig, via de TES en Aof-premie te compenseren (kan zowel om ophalen als teruggeven gaan). De Aof-premie wordt gebruikt omdat deze door alle werkgevers wordt betaald. De Awf-premie wordt niet door overheidswerkgevers betaald. Op deze manier wordt compensatie zoveel mogelijk aangesloten bij daar waar het 'probleem' ook ontstaat. Je wilt in feite dezelfde groep bereiken met zowel de plus als de min.

Box 11: Werking huidige systematiek zorgpremies

- Als in het voorjaar blijkt dat er een Zvw-meevaller is, dan leidt dit tot ruimte onder het uitgavenplafond. Het kabinet besluit dan gebruikelijk om de uitgaven elders met hetzelfde bedrag te verhogen. De zorguitgaven zijn dus lager, maar de totale uitgaven blijven gelijk.
- De Zvw-meevaller leidt – vanwege de wettelijke lastendekkende financiering – tot een neerwaartse bijstelling van de inkomensafhankelijke bijdrage en de nominale zorg-premies.[53] Om het inkomstenkader te sluiten, dienen ter compensatie in augustus de lasten elders verhoogd te worden.

Per saldo leiden lagere Zvw-uitgaven tot lagere Zvw premies en worden hogere uitgaven elders gefinancierd door hogere belastingen. De totale uitgaven, lasten en het EMU-saldo blijven gelijk.[54]

Figuur 4.2: *Werking systematiek zorgpremies in huidige en nieuwe situatie*

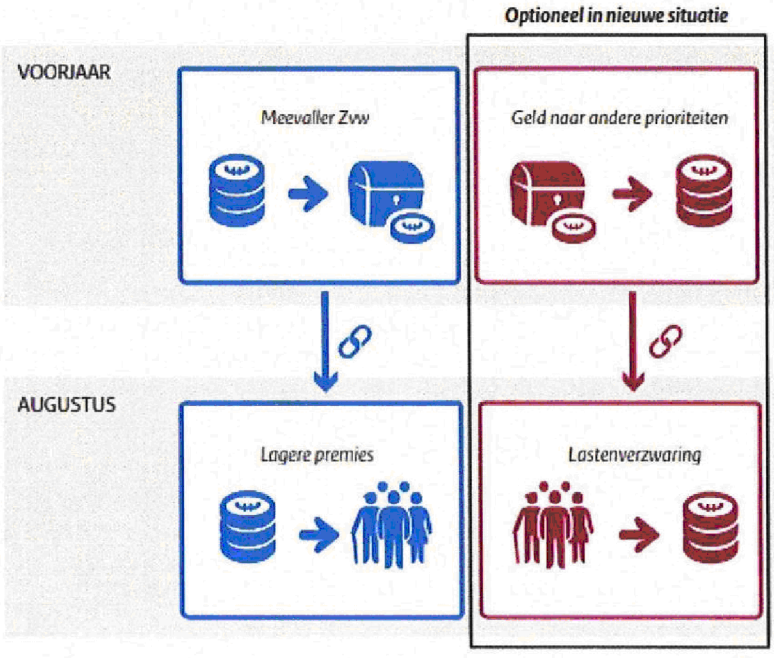

Ontkoppeling ODE en SDE

In het Coalitieakkoord is besloten de ODE lastenneutraal te ontkoppelen van de SDE. Mutaties in de SDE zijn niet langer relevant voor de ODE. Wel is het zo dat de bestaande ODE reeks in de begroting van EZK is blijven staan. Voor 2023 en verder moeten tarieven vastgelegd worden die aansluiten bij deze bedragen. Omdat er in de tussentijd (gedurende Rutte III) sprake is geweest van grondslagerosie, vergt dit nu een extra tariefsverhoging. Deze bedraagt naar schatting ongeveer 277 miljoen euro. Volgens de regels van het inkomstenkader is deze herijking lastenrelevant. Deze 1-op-1 overnemen betekent dus een lastenverzwaring.

Een optie is om deze lastenverzwaring en deze extra ruimte in het inkomstenkader direct weer terug te zetten in de ODE tarieven. Op die manier is er netto geen effect (dus +277 in de ODE, -277 in de ODE, = 0 in de ODE). Een

andere mogelijkheid is om dit bedrag of een deel van het bedrag ergens anders in te zetten als dekking, bijvoorbeeld om de BTW-verlaging op zonnepanelen te financieren, of de latere afbouw van de salderingsregeling. Dit leidt logischerwijs wel tot een lastenverzwaring in de ODE. Dit zal meelopen in de vierhoek op 15 maart.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek

persoonsgegevens

nota

Aanvullende vragen voorjaarsbesluitvorming

Datum
3 maart 2022

Notanummer
2022-0000084209

Bijlagen
geen

Aanleiding

Tijdens bespreking van de notitie ter voorbereiding op de voorjaarsbesluitvorming stelde u (stas) een aantal verdiepende vragen. Hieronder wordt op de verschillende vragen antwoord gegeven.

Kern

- Er wordt toelichting gegeven op de boxplots voor de koopkrachtplaatjes.
- De verhoging van de ouderenkorting in het coalitieakkoord bedroeg €376.
- De verhoging van de AOW heeft een endogeen effect op de franchise. Deze is niet lastenrelevant en wordt budgettair niet meegenomen.
- Fiscaliseren AOW leidt ertoe dat AOW-gerechtigden een hoger gecombineerd tarief gaan betalen. Voor belastingplichtigen onder de AOW-leeftijd verander er niets.
- Er wordt toelichting gegeven op de zorgpremiesystematiek.
- De ontkoppeling van de ODE/SDE wordt toegelicht.
- De vragen over de verschillende varianten spoedwetgeving voor box 3 zijn meegenomen in de set stukken voor box 3 die u ook vandaag ontvangt.

08.03.2022
genie
Mie Pagina
3/4 aanvullende
vragen vragen
Mier

Toelichting: antwoord op de gestelde vragen

Interpretatie boxplots koopkracht

Voor de koopkrachtplaatjes maakt het CPB gebruik van boxplots. Het voordeel hiervan is dat in één figuur veel informatie over de verdeling van de koopkrachtontwikkeling binnen groepen kan worden weergegeven.

- In tabel 1 wordt in de linker 'kolom' een schatting van de koopkrachtontwikkeling van de huishoudens in Nederland weergegeven. Deze schatting bevat zowel eerder beleid en economische ontwikkeling (het basispad) als de effecten van het coalitieakkoord. Eerst wordt een schatting voor alle huishoudens in Nederland weergegeven, vervolgens wordt de koopkrachtontwikkeling per deelgroep uitgesplitst.
- De donkere streep geeft aan wat de mediane koopkrachtontwikkeling is. Vijftig procent van de weergegeven groep (op de eerste rij: alle huishoudens) heeft een koopkrachtontwikkeling die minder is dan deze streep (eerste rij: 0.0%) en de andere helft van de groep een koopkrachtontwikkeling die meer is dan deze streep.

- Het bredere deel van de box geeft het 1e en 3e kwartiel aan. Dat wil zeggen dat de helft van de huishoudens de koopkrachtontwikkeling binnen het blok valt. In dit geval tussen -0.4% en +0.4%.
- De staarten van de boxplot geven de uitersten van de koopkrachtontwikkeling aan: 90% van de huishoudens vallen hierbinnen.
- Om duidelijk te maken wat het effect is van alleen het coalitieakkoord wordt deze invloed in de rechter paneel weergegeven. Hierbij wordt per huishouden gekeken wat de koopkrachtontwikkeling was geweest bij bestaand beleid en hoe deze nu uitkomt. Het verschil is het effect van het coalitieakkoord en wordt weergegeven in het rechter paneel.

Schematisch weergegeven:

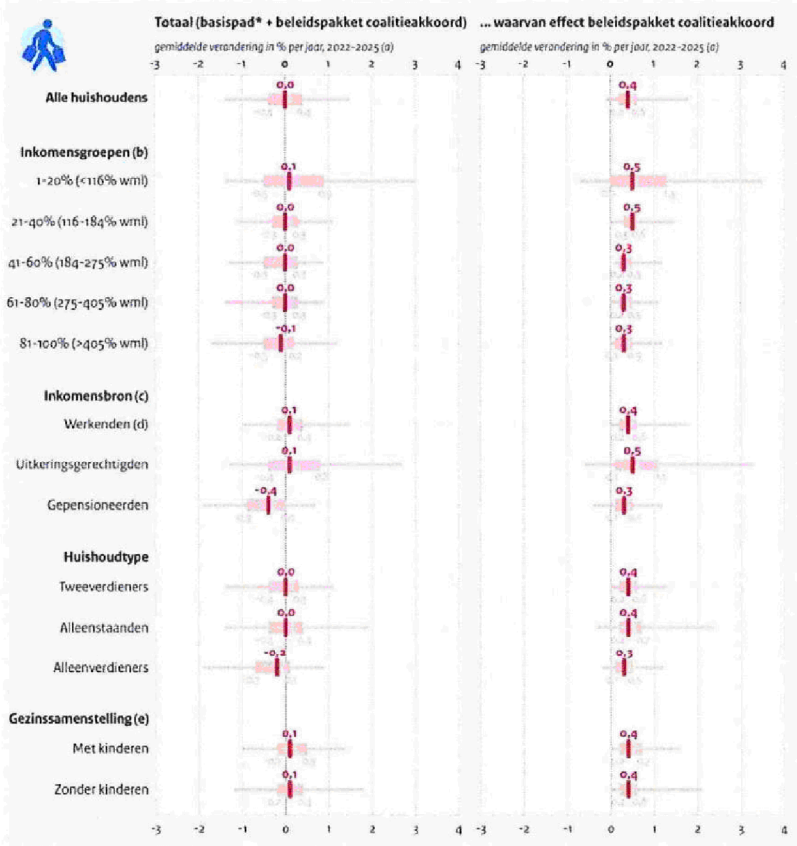

Tabel 1: Boxplot effecten beleidspakket coalitieakkoord en totale koopkrachtontwikkeling (inclusief basispad), gemiddeld over periode 2022-2025.

Hoe groot was de verhoging ouderenkorting in het RA?
Als onderdeel van het lastenverlichtingspakket is er in het coalitieakkoord voor gekozen om de ouderenkorting te verhogen met €376 euro. Dit gebeurt in drie stappen. In 2023 met €94 en in 2024 en 2025 verder verhoogd met stappen van €141. Na volledige invoering in 2025 bedraagt het budgettaire beslag van deze maatregel €649 mln. per jaar.

	2023	2024	2025
Totale verhoging ouderenkorting	€94	€235	€376

€649 budgettair

Koppeling AOW WML: wat is de doorwerking hiervan op de franchise?
De franchise beweegt automatisch mee met de AOW. Een verhoging van de AOW zou dus leiden tot een verhoging van de franchise. Dit leidt tot een lagere pensioengrondslag, waardoor er minder pensioenpremie betaald wordt. Dit leidt tot minder premieaftrek en dus tot hogere belastingopbrengsten bij werkenden. Er is hier sprake van een endogeen effect dat niet lastenrelevant is, en dus budgettair normaliter niet wordt meegenomen.

en stel dat je het wel meeneemt. Hoe hoog is het? Welk bedrag

Fiscaliseren AOW: wat gebeurt er dan met schijven en tarieven?
Voor fiscalisering van de AOW zijn twee varianten denkbaar. Ten eerste kan de AOW-premie verlaagd worden, terwijl tegelijkertijd het belastingtarief met hetzelfde percentage omhoog gaat. Ten tweede kan ook bij AOW-gerechtigden AOW-premie geheven gaan worden. Beide varianten leiden tot dezelfde uitkomst: AOW-gerechtigden gaan een hoger gecombineerd tarief (belasting + premie volksverzekeringen) betalen en voor belastingplichtigen onder de AOW-leeftijd wijzigt het gecombineerde tarief niet. Vanuit het perspectief van de uitvoering maakt het niet uit of AOW-gerechtigden meer belasting of meer AOW-premie gaan betalen. Alleen in grensoverschrijdende situaties kan dit effect hebben, omdat de belastingheffing en verzekeringsplicht of premieplicht niet altijd parallel lopen in grensoverschrijdende situaties.

Werking van de zorgpremiesystematiek
De zorguitgaven en de zorgpremies worden ingekaderd door respectievelijk het uitgavenplafond en het inkomstenkader. De werking wordt in onderstaande box uitgelegd. Het doel van deze systematiek onderaan de streep is dat fluctuaties zorguitgaven en de daaraan 1-op-1 gekoppelde zorgpremies niet leiden tot effect op het EMU-saldo.

b.v. AOW in NL belast en pensioen in woonland bij emigratie?

Dit jaar vindt lastenbesluitvorming in principe plaats in het voorjaar gezamenlijk met de uitgavebesluitvorming. Aangezien de uitgavenbesluitvorming pas eind april gereed is, zal de definitieve dekking of compensatie, afhankelijk van de uitgaven, pas eind april kunnen worden vastgesteld. Het is gebruikelijk om dit, indien nodig, via de TES en Aof-premie te compenseren (kan zowel om ophalen als teruggeven gaan). De Aof-premie wordt gebruikt omdat deze door alle werkgevers wordt betaald. De Awf-premie wordt niet door overheidswerkgevers betaald. Op deze manier wordt compensatie zoveel mogelijk aangesloten bij daar waar het 'probleem' ook ontstaat. Je wilt in feite dezelfde groep bereiken met zowel de plus als de min.

hoe werkt die compensatie precies. graag uitgebreid rekenvoorbeeld.

bij welke departement of mag het actual naar toe? (ongelijkheid)

Box 11: Werking huidige systematiek zorgpremies

- Als in het voorjaar blijkt dat er een Zvw-meevaller is, dan leidt dit tot ruimte onder het uitgavenplafond. Het kabinet besluit dan gebruikelijk om de uitgaven elders met hetzelfde bedrag te verhogen. De zorguitgaven zijn dus lager, maar de totale uitgaven blijven gelijk.
- De Zvw-meevaller leidt – vanwege de wettelijke lastendekkende financiering – tot een neerwaartse bijstelling van de inkomensafhankelijke bijdrage en de nominale zorg-premies.[51] Om het inkomstenkader te sluiten, dienen ter compensatie in augustus de lasten elders verhoogd te worden.

Per saldo leiden lagere Zvw-uitgaven tot lagere Zvw premies en worden hogere uitgaven elders gefinancierd door hogere belastingen. De totale uitgaven, lasten en het EMU-saldo blijven gelijk.[51]

Communicatieve vak

graag beleidsvoorbeeld op micro niveau.

maakt niet uit welke belastingen?

Figuur 4.2: *Werking systematiek zorgpremies in huidige en nieuwe situatie*

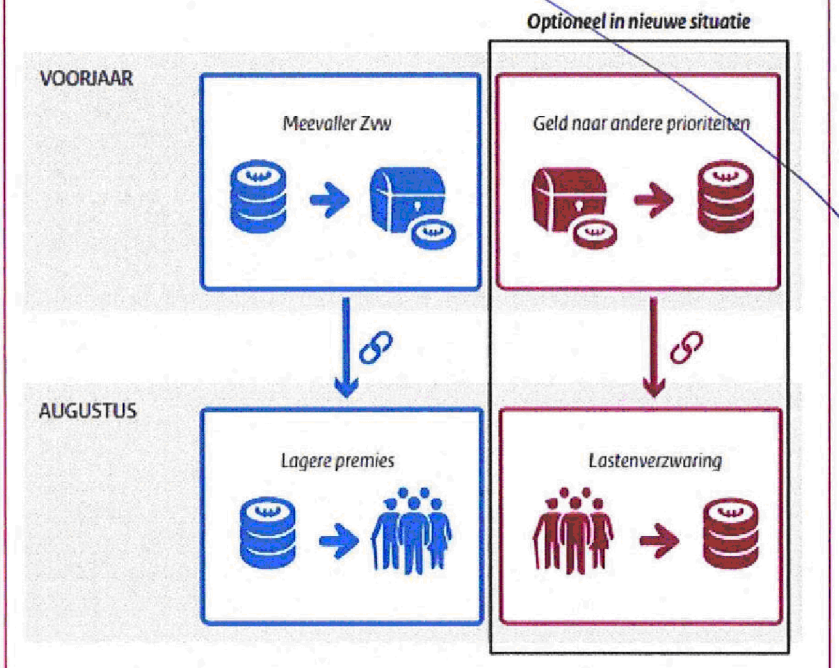

Ontkoppeling ODE en SDE

In het Coalitieakkoord is besloten de ODE lastenneutraal te ontkoppelen van de SDE. Mutaties in de SDE zijn niet langer relevant voor de ODE. Wel is het zo dat de bestaande ODE reeks in de begroting van EZK is blijven staan. Voor 2023 en verder moeten tarieven vastgelegd worden die aansluiten bij deze bedragen. Omdat er in de tussentijd (gedurende Rutte III) sprake is geweest van grondslagerosie, vergt dit nu een extra tariefsverhoging. Deze bedraagt naar schatting ongeveer 277 miljoen euro. Volgens de regels van het inkomstenkader is deze herijking lastenrelevant. Deze 1-op-1 overnemen betekent dus een lastenverzwaring.

graag systematiek ODE en SDE uitleg.

Een optie is om deze lastenverzwaring en deze extra ruimte in het inkomstenkader direct weer terug te zetten in de ODE tarieven. Op die manier is er netto geen effect (dus +277 in de ODE, -277 in de ODE, = 0 in de ODE). Een

andere mogelijkheid is om dit bedrag of een deel van het bedrag ergens anders in te zetten als dekking, bijvoorbeeld om de BTW-verlaging op zonnepanelen te financieren, of de latere afbouw van de salderingsregeling. Dit leidt logischerwijs wel tot een lastenverzwaring in de ODE. Dit zal meelopen in de vierhoek op 15 maart.

Waarom deze keuzes? Fiscale gevolgen

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Adviesnota Politieke vierhoek 8 maart

1. *Startersregeling/corona*

Advies:

- U kunt aangeven dat het goed is dat EZK nu het reguliere proces heeft gevolgd voor generieke steun.
- Wij adviseren u om niet in te stemmen met het instellen van de TVL-startersregeling (kosten 35 mln.):
    - De keuze om voor sommige groepen toch weer maatregelen in te richten, is niet in lijn met de beëindiging van de coronasteunmaatregelen vanaf Q2, die recent is aangekondigd.
    - Nu intensiveren past niet bij de vergaande versoepeling van de coronamaatregelen en het mogelijk loslaten van de resterende maatregelen (in afwachting van de persconferentie van vrijdag 11 maart).
    - Door de startersregeling wordt de grens tussen ondernemersrisico en risico voor de overheid verder opgerekt. De TVL-startersregeling richt zich op ondernemers die tijdens de coronaperiode (namelijk vanaf 30 juni 2020) zijn begonnen. Deze ondernemers hadden kunnen weten dat het runnen van een onderneming in coronatijd (financieel) risicovol is.

Toelichting:

- De motie Aartsen (VVD) die vraagt om het uitwerken van een nieuwe startersregeling en in december door de Kamer is aangenomen, werd al ontraden door minister Blok. Voormalig Staatssecretaris (SZW) Dennis Wiersma heeft destijds aangegeven dat deze groep een beroep kan doen op een bestaand vangnet: de bijstand voor zelfstandigen (Bbz).
- EZK geeft aan dat de NOW open is voor starters en dat het niet uitlegbaar is dat TVL-steun voor deze doelgroep niet beschikbaar is. De beide regelingen hebben echter verschillende doelen: de NOW is gericht op het in dienst houden van werknemers, de TVL-startersregeling vergoedt ondernemers voor hun vaste lasten. De vergelijking die EZK maakt, gaat dus niet op.

2. *CEP spreeklijn EZK*

Gevraagd besluit: Akkoord op de woordvoeringslijn.

Advies: Instemmen.

Toelichting:

- EZK heeft initiatief genomen om een woordvoeringslijn voor de CEP raming van woensdag af te stemmen. De lijn benoemt het sterke economische herstel vanuit de coronacrisis, maar wijst ook op de negatieve gevolgen van de oorlog in Oekraïne m.n. in stijgende prijzen. De directe impact lijkt beperkt, maar er bestaat een reëel risico op aanzienlijke economische impact door indirecte effecten (o.a. via financiële markten en waardeketens).
- Belangrijk punt is de eventuele compensatie van huishoudens en bedrijven voor de gevolgen van de oorlog in Oekraïne en inflatie. Omdat met name geïmporteerde goederen (gas, olie) voor Nederland duurder worden is er sprake van een collectief welvaartsverlies. FIN heeft om deze reden uitgedragen dat niet iedereen gecompenseerd kan worden zonder dat groepen er op achteruit gaan of de rekening wordt doorgeschoven naar toekomstige generaties. Bij de voorjaarbesluitvorming moet hier een balans worden gevonden.
- De woordvoeringslijn stelt dat compensatie voor het bedrijfsleven t.a.v. de gevolgen van de sancties niet aan de orde is. Getroffen bedrijven kunnen hulp van RVO krijgen. Ook zou naar Europa kunnen worden gekeken voor een eerlijke verdeling van de economische gevolgen, zoals ook in 2014 is gebeurd.

3. *Verlaging schenkingsvrijstelling (jubelton)*

Gevraagd besluit: Akkoord op het voorstel om een brief met voorstel verlaging 2023 tot 27.231 euro zo spoedig mogelijk na de vierhoek uit te sturen. De politieke vierhoek wordt gevraagd om akkoord om een brief langs volgende lijnen voor te bereiden en deze zo spoedig mogelijk na de vierhoek uit te sturen. De budgettaire gevolgen zullen meelopen bij de lastenbesluitvorming.

Advies: Instemmen met het voorstel.

Toelichting:

- In de Tweede Kamer is vrij breed gevraagd of verlaging of afschaffing van de schenkingsvrijstelling eigen woning per 1 januari 2023 kan. CA voorziet in de afschaffing per 1 januari 2024.
- Met zijn brief van 1 maart 2022 heeft staatssecretaris Van Rij mede namens minister De Jonge de TK zoals toegezegd geïnformeerd dat het technisch mogelijk is om per 1 januari 2023 de schenkingsvrijstelling eigen woning te verlagen maar niet af te schaffen en de volgende slotzin opgenomen:
    - *Het kabinet beziet op dit moment hoe om te gaan met de schenkingsvrijstelling eigen woning per 1 januari 2023 en het kabinet zal de Kamer hier direct na het krokusreces over informeren.*
- Voorstel:
    - de schenkingsvrijstelling eigen woning voor 2023 te verlagen tot € 27.231 en de daarmee gepaard gaande additionele opbrengst van € 7 miljoen per jaar tot 2042 te betrekken bij de Voorjaarsbesluitvorming.
- Dit voorstel is in lijn met de motie-Alkaya mede ondertekend door Nijboer en Maatoug beoogt - verzoekt de regering de jubelton per 1 januari 2023 al zo ver mogelijk te verlagen - en die 8 maart in stemming wordt gebracht. Onze inschatting is dat deze motie op bredere steun kan rekenen.
- Een bedrag lager dan € 27.231 is niet logisch omdat ouders kinderen zonder bestedingsvoorwaarden eenmalig € 27.231 mogen schenken. Een schenkingsvrijstelling eigen woning lager dan dat bedrag heeft dan ook als risico verwarring bij burgers met als gevolg druk op de uitvoering door vragen over de regeling en noodzakelijk herstel waar in de aangifte verkeerde keuzes gemaakt blijken te zijn.

4. *Box 3 : Proces en stand van zaken*

Gevraagd besluit: Akkoord op het geschetste besluitvormingsproces.

Advies: Instemmen met het voorstel.

Toelichting:

- Om de besluitvorming over het box 3 vraagstuk voor te bereiden wordt voorgesteld om de onderwerpen (verleden – heden – toekomst – dekking) separaat te bespreken in de geplande politieke vierhoeken richting 1 april, de deadline voor de toegezegde richtingennotitie. Zodoende is er ruimte voor inhoudelijke bespreking, en kunnen de definitieve keuzes over box 3 worden gemaakt in samenhang met de rest van de voorjaarsbesluitvorming.
- Dit tijdpad is ambitieus en biedt weinig tot geen ruimte voor vertraging.
- Het is van belang om tot spoedige en gedegen besluitvorming te komen, om burgers zo snel mogelijk duidelijkheid te bieden en de uitvoering van het herstel tijdig te laten plaatsvinden.
    - De Belastingdienst ontvangt momenteel vele vragen, telefoontjes, en bezwaren inzake box 3. Dit zet druk op het reguliere proces van de Belastingdienst.
- De te maken keuzes en afwegingen hierbij worden nader toegelicht in de komende vierhoeken (verleden – 15 maart; heden – 22 maart; toekomst – 23 maart; dekking 15 en

22 maart). Deze vierhoek biedt desgewenst de mogelijkheid om alvast richting te geven bij de te maken keuzes.

Secretariaat Ministerraad
Ministerie van Algemene Zaken

POLITIEKE VIERHOEK

Kenmerk : 3762150

AGENDA

Vergadering te houden op dinsdag 8 maart 2022
in de Trêveszaal van het ministerie van Algemene Zaken,
aan te vangen 's morgens om 11:45 – 12:15 uur

1.	Startersregeling (stuk bijgevoegd)	+
2.	Schenkingsvrijstelling eigen woning (stuk volgt maandag)	o
3.	Vooruitblik CEP a. Toelichting CPB (mondeling) b. Woordvoeringslijn (stuk bijgevoegd)	+
4.	Proces box 3 (stuk volgt maandag),	o

+ stukken zijn bijgevoegd
x stukken zijn rondgezonden
o stukken worden rondgezonden
• stukken zijn in de samenwerkingsruimte geplaatst
= geen stukken
A aanbiedingsdatum

dinsdag 8 maart 2022

Persoonsgegevens

Politieke vierhoek 8 maart 2022 – Verlaging schenkingsvrijstelling eigen woning per 2023

Aanleiding

- Het Coalitieakkoord d.d. 15 december 2021 voorziet in de afschaffing van de schenkingsvrijstelling eigen woning (jubelton) per 1 januari 2024.
- Op 27 januari 2022 heeft het lid Maatoug vragen gesteld over het eerder afschaffen van de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning dan per 1 januari 2024.
- In de motie-Alkaya (ingediend op 2 februari jl., medeondertekend door Nijboer en Maatoug) wordt de regering verzocht de jubelton per 1 januari 2023 al zo ver mogelijk te verlagen, ervan uitgaande dat een algehele afschaffing in 2023 niet mogelijk lijkt.
- In het debat over box 3 op 2 februari jl. heeft de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst toegezegd om vóór 1 maart met een uitvoerige schriftelijke toelichting terug te komen op de (on)mogelijkheden tot afschaffing danwel verlaging van de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning (jubelton) per 2023.
- Met zijn brief van 1 maart 2022 heeft de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst mede namens de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de Kamer geïnformeerd dat het technisch mogelijk is om per 1 januari 2023 de schenkingsvrijstelling eigen woning te verlagen maar niet af te schaffen. De antwoorden op de vragen van het lid Maatoug zijn bij genoemde brief gevoegd. In de Kamerbrief is ook aangegeven dat het kabinet op dit moment beziet hoe om te gaan met de schenkingsvrijstelling eigen woning per 1 januari 2023 en dat het kabinet de Kamer hier direct na het krokusreces over zal informeren.

Voorstel tot verlaging schenkingsvrijstelling eigen woning

- Het voorstel is om de schenkingsvrijstelling eigen woning te verlagen tot het niveau van het bedrag van de eenmalige verhoogde vrijstelling tussen ouders en kinderen (€ 27.231). Daarmee wordt in ouder-kindrelaties de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning de facto afgeschaft en wordt tegemoetgekomen aan de motie-Alkaya.
- Op grond van de 'reguliere' eenmalig verhoogde vrijstelling mogen ouders kinderen eenmalig € 27.231 schenken zonder bestedingsvoorwaarden. Een verlaging van de schenkingsvrijstelling eigen woning tot € 1 (of een ander bedrag lager dan € 27.231) is dan ook niet logisch. En heeft als risico dat dat tot verwarring leidt bij burgers die de aangifte invullen. Met als gevolg druk op de uitvoering door vragen over de uitwerking van de regeling voor 2023 en noodzakelijk herstel waar in de aangifte verkeerde keuzes gemaakt blijken te zijn.
- De schenkingsvrijstelling eigen woning geldt ook voor schenkingen tussen derden. De schenkingsvrijstelling eigen woning is als 1 parameter in de systemen van de Belastingdienst verwerkt voor schenkingen van ouders aan kinderen en voor schenkingen tussen derden. Een nieuw vastgesteld maximum van € 27.231 geldt dus ook voor schenkingen tussen derden. De jaarlijkse belastingvrije schenking tussen derden is gemaximeerd op € 2.274.
- Het per 2024 afschaffen van de schenkingsvrijstelling eigen woning levert structureel € 160 miljoen op. Deze opbrengsten zijn afkomstig uit toekomstige schenkingen en nalatenschappen waardoor het structurele niveau van de opbrengst na 20 jaar wordt bereikt. Wanneer afschaffen voorafgegaan wordt door een verlaging van de schenkingsvrijstelling tot € 27.231 in 2023 zorgt dit voor een additionele opbrengst van € 7 miljoen per jaar tot 2042.
- Het voorstel is deze additionele opbrengst te betrekken bij de Voorjaarsbesluitvorming.
- **We vragen de politieke vierhoek om akkoord om een brief langs deze lijnen voor te bereiden en deze zo spoedig mogelijk na de vierhoek uit te sturen.**

Politieke vierhoek 8 maart 2022 – Hoge Raad arrest box 3

Aanleiding
In de MR van 4 februari is afgesproken om de eerste reactie van het kabinet te beperken tot alleen dat wat nodig was, namelijk een uitspraak te doen voor de mensen die bezwaar hebben gemaakt over de jaren 2017 t/m 2020. Dit heeft de ruimte geboden om uiterlijk bij de voorjaarsbesluitvorming te beslissen over:

- Verleden (2017-2022): het rechtsherstel;
- Heden (2023-2024): de spoedwetgeving;
- Toekomst (vanaf 2025): de vormgeving van een stelsel op basis van werkelijk rendement.
- Dekking van de budgettaire derving en kosten aan de uitgavenkant (o.a. uitvoeringskosten).

Deze notitie schetst de afwegingen bij de belangrijkste keuzes die voorliggen zodat er richting geboden kan worden voor de nadere uitwerking. Daarnaast wordt uw akkoord gevraagd op het besluitvormingsproces.

Beslispunt

Bent u akkoord met het besluitvormingsproces zoals hieronder weergegeven?

Het vraagstuk vergt meerdere vierhoeken om alle onderwerpen (verleden – heden – toekomst – dekking) inhoudelijk te behandelen. Het voorstel in de tabel is om de onderwerpen separaat te bespreken en uiteindelijk het pakket voor box 3 in samenhang te bezien. Alle keuzes hebben namelijk gevolgen voor de uitvoering, de hoogte van de budgettaire derving en daarmee samenhangend de dekking, waardoor het noodzakelijk is deze in samenhang te bezien. Daarnaast is er een aangenomen motie die verzoekt uiterlijk 1 april een richtingenbrief naar de Tweede Kamer te versturen, die ook behandeld zal worden. De precieze invulling van deze brief hangt af van de vordering van de besluitvorming in de voorgaande vierhoeken. Vervolgens zullen de definitieve keuzen voor box 3 worden gemaakt in samenhang met de rest van de voorjaarsbesluitvorming.

Datum	Bespreking	Te bespreken box 3
8-3	Politieke vierhoek	Proces en stand van zaken
9-3	Publicatie CEP	
15-3	Politieke vierhoek	Verleden, Dekking
22-3	Politieke vierhoek	Heden, Dekking en uitgavenkant (o.a. uitvoeringskosten en doorwerking)
23-3	CWIZO	Toekomst
29-3	Politieke vierhoek	Samenhangende besluitvorming over opties box 3
1-4	MR	Toekomst en richtingennotitie
5-4	Politieke vierhoek	Ntb

Overzicht van keuzes

1. Afbakening doelgroep
2. Vormgeving van het rechtsherstel:
    a. De gehele box 3 opbrengst uitkeren
    b. Forfait voor alleen spaargeld en schulden
    c. Forfait voor alle vermogenscategorieën
3. Aanbieden van een tegenbewijsregeling bij het rechtsherstel:
    a. Een tegenbewijsregeling, eventueel onder voorwaarden
    b. Geen tegenbewijsregeling
4. Opties voor spoedwetgeving:
    a. De rechtsherstelmethode vastleggen in wetgeving
    b. Introductie van een vermogensbelasting
    c. Combinatie van de rechtsherstelmethode met een vermogensbelasting
5. Keuzes bij het stelstel op basis van werkelijk rendement worden behandeld in de CWIZO van 23-3.
6. Dekkingsopties:
    a. Binnen het domein
    b. Andere belastingen op vermogen

Afwegingen bij de keuzes

Rechtsherstel (verleden) – vierhoek van 15 maart

1. *Doelgroep van het rechtsherstel*

Het beperken van de doelgroep tot de belastingplichtigen die bezwaar hebben gemaakt beperkt de derving van ca. 6,9 – 11,4 mld. tot ca. 2,3 – 3,3 mld. euro, afhankelijk van de te maken keuzes. Het leidt wel tot een ongelijke behandeling tussen belastingplichtigen, met bezwaar- en beroepsprocedures tot gevolg, wat ook weer leidt tot druk op de uitvoering. Hoewel het advies van de Landsadvocaat is dat het beperken van de doelgroep tot bezwaarmakers verdedigbaar is, is het de vraag of dit maatschappelijk een aanvaardbare uitkomst is. Tevens heeft de rechtbank van Noord-Holland recentelijk in een casus besloten dat er rechtsherstel geboden dient te worden aan een niet- bezwaarmaker. Hiertegen is hoger beroep aangetekend door de Belastingdienst. In een recente conclusie gaat ook de AG voorbij aan het niet ambtshalve kunnen verminderen wegens nieuwe jurisprudentie.

2. *Vormgeving herstel*

Het uitkeren van de volledige box 3-opbrengst is het best uitvoerbaar, maar heeft grote budgettaire gevolgen. Het alternatief is het maken van een forfaitaire berekening van het gerealiseerde rendement op basis van de werkelijke vermogensmix. Alleen forfaits hanteren voor spaargeld en schulden sluit het beste aan bij de achtergrond van het arrest en beperkt de budgettaire derving. Forfaits toepassen op alle vermogenscategorieën sluit het meest nauw aan bij het werkelijk rendementsbegrip, maar heeft wel als gevolg dat beleggers in slechte beleggingsjaren worden gecompenseerd, terwijl ze in goede beleggingsjaren niet meer belasting hoeven te betalen.

3. *Tegenbewijsregeling*

Een tegenbewijsregeling is van beperkte toegevoegde waarde voor spaarders omdat de gerealiseerde spaarrentes beperkt verschillen. Een tegenbewijsregeling is vooral voordelig voor beleggers met slechte rendementen in een specifiek jaar en voor beleggers met laag renderende beleggingen. Veel belastingplichtigen een tegenbewijsregeling bieden is niet uitvoerbaar voor de Belastingdienst omdat een substantieel deel van het werk handmatig is. Er wordt onderzocht of automatische verwerking/ondersteuning mogelijk is. Een tegenbewijsregeling verbetert de juridische houdbaarheid, momenteel wordt gevraagd aan de Landsadvocaat hoe zij aankijken tegen de juridische houdbaarheid van een stelsel zonder tegenbewijsregeling.

Spoedwetgeving (heden) – vierhoek van 22 maart

4. *Opties voor spoedwetgeving*

Een vermogensbelasting biedt meer mogelijkheden om de derving te kunnen dekken. Dit sluit aan bij het begrotingsprincipe om dekking te zoeken bij de groep die baat ondervindt van de lastenverlichting. De invoering van een vermogensbelasting leidt wel tot aanvullende uitvoeringslasten. Het is nog onduidelijk per wanneer een vermogensbelasting op z'n vroegst kan worden geïntroduceerd. Het voortzetten van de rechtsherstelmethode met een apart forfait per vermogenscategorie is een andere optie, die per 2023 kan worden ingevoerd. Het brengt wel een arbitragerisico met zich mee tussen vermogenscategorieën, specifiek het omzetten van effecten naar spaargeld rondom de peildatum. Het is ook mogelijk beide opties – een vermogensbelasting (gebaseerd op dezelfde gegevens voor de vermogensrendementsheffing) en aparte forfaits per vermogenscategorie - te combineren.

Stelsel op basis van werkelijk rendement (toekomst) – CWIZO van 23-3 en MR van 1-4

5. *Stelsel op basis van werkelijk rendement*

Uitgangspunt is het budgetneutraal invoeren van een nieuw box 3-stelsel op basis van werkelijk rendement per 2025, conform het coalitieakkoord. De contourennota over het toekomstig stelsel is aangepast naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad en wordt op 23 maart in de CWIZO besproken. De contourennota wordt gelijktijdig met de richtingennotitie met de Kamer gedeeld. De politieke vierhoek wordt geïnformeerd over de bespreking in de CWIZO.

Dekkingsopties – vierhoek van 15 maart en vierhoek van 22 maart

6. *Dekkingsopties*

De omvang van de budgettaire derving is afhankelijk van de keuzes over het rechtsherstel en de spoedwetgeving. Een derving als gevolg van een arrest dient gecompenseerd te worden en vereist incidentele dekking aan de inkomstenkant binnen de kabinetsperiode. Uitgangspunt in de begrotingsregels is om de dekking zo dicht mogelijk te zoeken bij waar de derving zich voordoet. Dat betekent dat de lastenverzwaring bij de groep wordt gezocht die heeft geprofiteerd van het

stelsel. Het alternatief is bredere dekking via andere belastingen, met logischerwijs een nadruk op belasting op vermogen.

Secretariaat Ministerraad
Ministerie van Algemene Zaken

POLITIEKE VIERHOEK

Kenmerk : 3762474

AGENDA

Vergadering te houden op vrijdag 11 maart 2022
in de Trêveszaal van het ministerie van Algemene Zaken,
aan te vangen 's morgens om 10:00 uur

---

1. Koopkrachtbeeld
2. Beleidsopties koopkracht 2022
3. Proces lastenbesluitvorming

x stukken zijn rondgezonden
o stukken worden rondgezonden
• stukken zijn in de samenwerkingsruimte geplaatst
= geen stukken

11 maart 2022

persoonsgegevens

Aan
De vierhoek

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek
Inlichtingen
Persoonsgegevens

memo

Proces lastenbesluitvorming voorjaar 2022

Datum
8 maart 2022
Auteur
Persoonsgegevens

Aanleiding

Voor u ligt een memo met bespreekpunten ter voorbereiding van de voorjaarbesluitvorming aan de lastenkant. De lastenbesluitvorming dit voorjaar bestaat uit 3 inhoudelijke 'bakjes': box 3, koopkracht en reguliere lastenbesluitvorming.

Bespreekpunt: Mist u nog maatregelen/wensen in onderstaand overzicht van de onderwerpen voor de lastenbesluitvorming?

- Het doel van de lastenbesluitvorming is het sluiten van het inkomstenkader: dat betekent dat we weer terugkomen op het oorspronkelijke pad zoals afgesproken bij het Coalitieakkoord. Alle 3 de 'bakjes' (box 3, koopkracht en reguliere lastenbesluitvorming) vallen onder het inkomstenkader. In dit memo worden deze drie bakjes toegelicht.
- Voor maatregelen met een budgettaire derving geldt dat deze gedekt moeten worden in de voorjaarsbesluitvorming. Op dit moment zijn er geen meevallers die hiervoor gebruikt kunnen worden. Bij wensen zal dus zelf dekking gevonden moeten worden hiervoor.

Overzicht onderwerpen lastenbesluitvorming

1. Box 3
   - De voorjaarsbesluitvorming ten aanzien van box 3 zal langs vier sporen gaan: 1) herstel, 2) spoedwetgeving, 3) doorwerking inkomensafhankelijke regelingen en 4) dekking.
   - Deze onderwerpen worden in samenhang bezien. Alle keuzes hebben namelijk gevolgen voor de uitvoering, de hoogte van de budgettaire derving en daarmee samenhangend de dekking.
2. Koopkracht
   - Voor koopkracht verwachten wij in ieder geval drie bespreekpunten in het voorjaar: a) het algehele koopkrachtbeeld, b) koopkracht 2022, c) koopkracht 2023-2025 met als aandachtspunt koopkracht ouderen en invulling van het 3 miljard pakket.
3. Reguliere lastenbesluitvorming
   - Derving ten opzichte van lastenmaatregelen in het inkomstenkader moeten worden gecompenseerd met extra opbrengsten, zodat het inkomstenkader wordt gesloten. Alle fiscale maatregelen met een

budgettair effect die meelopen in het Belastingplan, liggen ter besluitvorming voor.

- De fiscale klimaatmaatregelen zullen worden voorbesproken in een apart ingepland BWO op 18 maart. Vervolgens zullen deze onderwerpen meelopen in de vierhoekbesluitvorming.
- Daarnaast zijn er een aantal maatregelen die mogelijke derving opleveren binnen het inkomstenkader en waar dekking voor gezocht moet worden. De maatregelen zijn indicatief weergegeven:

Maatregel	**Budgettair beslag (inschatting)**	**Dekking**
a) Uitstel salderingsregeling	Derving van ca. 40 tot maximaal 100 mln	PM
b) Taakstelling VPB	Enkele honderden miljoenen	CA: andere grondslagverbreding vpb, het lage vpb-tarief en/of de schijflengte.
c) Zorgpremies	PM	Tarief eerste schijf (TES) en Aof-premie (conform standaard systematiek)
d) Ontkoppeling ODE en SDE	Opbrengst van ongeveer 277 mln, maar levert ook een lastenverzwaring op	Niet nodig
e) Mogelijke ander problemen	PM	PM

Planning

Datum	**Wat**	**Agenda**
9-mrt	*Publicatie CEP*	
11-mrt	Vierhoek	Koopkrachtbeeld Koopkracht 2022, inventarisatie maatregelen Proces voorjaarsbesluitvorming
15-mrt	Vierhoek	Koopkracht Box 3 (verleden/dekking) Overige lasten (startstuk inkomstenkader)
18-mrt	BWO fiscale vergroening	Lastenmaatregelen klimaat (uitwerking)
22-mrt	Vierhoek	Koopkracht box 3 (heden/dekking) Steun middellange termijn Overige lasten (inclusief uitkomst BWO 18 maart)
23-mrt	CWIZO	Box 3 (contourennota en uitgavenderving)
29-mrt	Vierhoek	Koopkracht Box 3 (samenhangende besluitvorming) Overige lasten
1-apr	MR	Box 3 (Toekomst en richtingennotitie)
april	Indien nodig extra vierhoeken	
29 of 22 april	Ministerraad	Besluitvormingsmemorandum in ministerraad
20-mei	Ministerraad	Voorjaarsnota

1 juni		Verzending voorjaarsnota

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING
Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek

persoonsgegevens

nota

Nota politieke vierhoek 11/3

Datum
10 maart 2022

Notanummer
2022-0000090159

Bijlagen
geen

Aanleiding

Vrijdag 11 maart staan de volgende onderwerpen op de agenda van de vierhoek:

1. Koopkrachtbeeld CEP
2. Beleidsopties koopkracht 2022
3. Proces lastenbesluitvorming 2023 + inventarisatie wensen

Adviezen

- U kunt agendapunt 2 en 3 aftrappen met een toelichting. Bij de annotatie kunt u een spreektekst vinden.

Agendapunt 1: Koopkrachtbeeld CEP

- De minister van SZW zal het koopkrachtbeeld gepresenteerd in het CEP toelichten. Kort samengevat is het beeld als volgt:
  - In 2022 neemt de koopkracht voor alle groepen (ongeveer evenveel) af met rond de 2,7%.
  - In de jaren hierna (2023-2025) verbetert de koopkracht sterk door stijging van de lonen. Dit resulteert voor alle groepen in een positieve koopkrachtontwikkeling (mediaan) over de gehele kabinetsperiode (+0,3%). Dit is een verbetering t.o.v. de doorrekening van het coalitieakkoord in januari.
  - Wel blijft de koopkracht van ouderen achter. De mediane koopkrachtontwikkeling voor ouderen bedraagt +0,0% over de kabinetsperiode.
  - Meer dan in voorgaande jaren is deze raming met onzekerheid omgeven (o.a. door oorlog Oekraïne).
- De toon rondom deze raming is negatief. Er wordt vooral gekeken naar de koopkracht 2022 en de risico's veroorzaakt door de oorlog in Oekraïne. Om een positiever beeld in te brengen, kunt u de volgende punten benadrukken:
  - Uit het CEP blijkt dat wordt voldaan aan de motie Hermans (alle groepen gaan erop vooruit over de kabinetsperiode).
  - Ten opzichte van de doorrekening van het coalitieakkoord is de koopkrachtontwikkeling over de kabinetsperiode in deze raming een stuk beter.
  - Afgelopen jaren is de koopkracht ook tijdens de crisis toegenomen. Het is dus niet gek dat er nu pas op de plaats gemaakt moet worden.
  - Met betrekking tot de gesignaleerde problemen rond huurders en gepensioneerden kunt u aangeven dat hier ook speelt dat er expliciet

11.03.2022

voor is gekozen in het coalitieakkoord om normhuren in de huurtoeslag in te voeren in 2 jaar en er is ook gekozen om gepensioneerden niet zwaar in de plus te zetten.

Agendapunt 2: Beleidsopties koopkracht 2022

- Annotatie en stukken volgen.

Agendapunt 3: Proces lastenbesluitvorming

- U kunt in de volgende toelichting geven bij agendapunt 3:
  - De lastenbesluitvorming dit voorjaar bestaat uit **3 'bakjes'**: box 3, koopkracht en reguliere lastenbesluitvorming.
  - Alle 3 de 'bakjes' vallen onder het inkomstenkader. Het doel van de lastenbesluitvorming is het **sluiten van het inkomstenkader**: dat betekent dat we weer terugkomen op het oorspronkelijke pad zoals afgesproken bij het **Coalitieakkoord**.
  - De afspraken van de lastenbesluitvorming worden eind april in het besluitvormingsmemorandum in de MR bevestigd en zullen uiteindelijk landen in de **voorjaarsnota**.
  - Met betrekking tot **box 3** kennen we de discussies en daar spreken we de komende weken over verder **Koopkracht** hebben we zojuist besproken. Met betrekking tot de **overige lasten** inventariseer ook graag de **wensen.** Vooralsnog lijkt het beeld hier overzichtelijk.
  - Twee punten die ik er even uit licht zijn dan de **zorgpremies** en de invulling van de **1 mld grondslagverbreding vpb**. Maar ik inventariseer ook graag bij jullie jullie beeld.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

VERTROUWELIJK
Niet verspreiden

Secretariaat Ministerraad
Ministerie van Algemene Zaken

VIERHOEK

Kenmerk : 3762935

AGENDA

Vergadering te houden op vrijdag 18 maart 2022
in de Trêveszaal van het ministerie van Algemene Zaken,
aan te vangen 's morgens om 10:45 - 11:30 uur

---

1. Brief over de (macro-)economische gevolgen van de oorlog in Oekraïne
2. Startnotitie inkomstenkader
3. Rechtsherstel box 3 o
   a. Bijlage 1: Samenvatting advies Landadvocaat
   b. Bijlage 2: Advies Landadvocaat
4. Dekkingsopties box 3 o
   a. Bijlage 1: Tabel dekkingsopties
   b. Bijlage 2: Fiches dekkingsopties
   c. Bijlage 3: Beleidsmatige overwegingen bij dekkingsopties

FIN

\+ stukken zijn bijgevoegd
x stukken zijn rondgezonden
o stukken worden rondgezonden
• stukken zijn in de samenwerkingsruimte geplaatst
= geen stukken

vrijdag 18 maart 2022
Persoonsgegevens

Besluitvorming en startnotitie inkomstenkader

Kern

- Tijdens de lastenbesluitvorming wordt het inkomstenkader 'gesloten'. Het inkomstenkader bevat alle lastenmaatregelen uit het coalitieakkoord. Dit jaar wordt het inkomstenkader officieel vastgesteld nadat de nieuwe CEP-cijfers vanuit het CPB worden gepubliceerd. In *bijlage 1* is de nieuwe startstand van het inkomstenkader gepresenteerd na verwerking van de CEP-cijfers. Dit inkomstenkader geldt nu als startstand van deze kabinetsperiode.
- Vervolgens geldt dat beleidsmatige wijzigingen aan de lastenkant stabiel moeten blijven ten opzichte van de startstand van het inkomstenkader. Dit betekent dat het kabinet tegenover een belastingverlaging een andere belastingverhoging moet zetten zodat de beleidsmatige inkomsten in het inkomstenkader stabiel blijven, waar mogelijk binnen hetzelfde domein bij dezelfde groep burgers en bedrijven. Op deze manier 'sluit' het inkomstenkader.
- Het doel van deze lastenbesluitvorming in het voorjaar is dus het sluiten van het inkomstenkader: weer terugkomen op het pad van de startstand. Er zijn momenteel een aantal afwijkingen ten opzichte van het inkomstenkader in beeld. Deze afwijkingen zijn weergegeven in onderstaande *tabel 1* en daar dient een keuze over gemaakt te worden.
- De maatregelen rond box 3 lopen ook mee in het inkomstenkader. Dit onderwerp wordt apart in de vierhoek besproken. Over de invulling van de fiscale klimaatregelen in het coalitieakkoord wordt apart gesproken in een BWO op korte termijn (datum nog onbekend). Budgettair staan de maatregelen vast, maar de invulling van deze maatregelen komt terug in de vierhoek. Daarnaast zijn er huiswerkopdrachten over de AOW en de huurtoeslag die terugkomen in de vierhoek van 22 maart.
- Er is gevraagd welke besluitvorming nu plaats moet vinden en wat eventueel later in augustus kan met het oog op de huidige onzekerheid. Ook daarover vindt u hieronder nadere informatie.

Bespreek- / beslispunten

1) U kunt bespreken over welke onderwerpen u tijdens het voorjaar wilt besluiten en welke onderwerpen u wilt uitstellen tot besluitvorming in augustus:
    - AOW en huurtoeslag: MSZW en MVRO geven aan daarover nu te willen besluiten gelet de doorlooptijden voor wetgeving en de uitvoering
    - Huidige afwijkingen inkomstenkader: deze staan vast en voorstel is om daarover nu een besluit te nemen.
    - Maatregelen Belastingplan 2023: voorstel is om invulling hiervan en vaststellen van de tarieven tijdens de voorjaarsbesluitvorming te doen.
    - Koopkracht 2023-2025: voorstel om uit te stellen tot augustus vanwege grote onzekerheden, m.u.v. al dan niet koppelen AOW aan de WML-verhoging.
    - Zorgpremies: voorstel om uit te stellen tot augustus vanwege grote onzekerheden, m.u.v. keuze inzet eventuele meevaller voor lastenverlichtingen of intensivering.

2) U kunt de afwijkingen van het inkomstenkader langslopen en een beslissing nemen over de dekking:
    - Salderingsregeling: dekking uit alleen steilere afbouw vanaf 2025 of uit combinatie van steilere afbouw en de EIA;
    - Grondslag VPB: verlagen VPB-schijfgrens of verhogen lage vpb-tairef;
    - Overige maatregelen Belastingplan: voorstel om te dekken uit verlagen schenkingsvrijstelling en verhogen ODE-tarieven.

Toelichting

1) Besluitvorming: wat moet er tijdens het voorjaar en wat kan er in augustus?

- Het was altijd gebruikelijk dat de lasten- en koopkrachtbesluitvorming plaatsvindt in augustus. In het coalitieakkoord is echter afgesproken dat dit voortaan in het voorjaar gedaan zal worden zodat het qua timing gelijk oploopt met de uitgaven.
- Gezien de huidige situatie rondom de oorlog in Oekraïne, de oplopende inflatie en de stijgende energieprijzen is er veel onzekerheid over de economische cijfers en het koopkrachtbeeld. Besluitvorming over een aantal onderwerpen kan daarom ook uitgesteld worden tot augustus. Dat deden we immers in eerdere jaren ook. In augustus zijn er dan

actuelere cijfers beschikbaar die naar verwachting sterk zullen afwijken van de huidige cijfers. Door uitstel van besluitvorming wordt voorkomen dat er nu iets wordt besloten en vervolgens de gehele besluitvorming in augustus weer opnieuw moet.

- U dient ten aanzien van onderstaande maatregelen **een keuze** te maken of die nu tijdens het voorjaar of in augustus meelopen tijdens de besluitvorming:
    - AOW en huurtoeslag: met betrekking tot de AOW en de huurtoeslag hebben MSZW en MVRO aangegeven daarover nu te willen besluiten gelet op beoogde inwerkingtreding per 2024 en de doorlooptijden voor wetgeving en de uitvoering.
        - AOW: In het Coalitieakkoord is afgesproken om de WML-verhoging niet door te laten werken in de AOW (want de AOW is al relatief hoog en het armoederisico onder ouderen laag). In reactie op moties in de Kamer die vragen om de AOW wel te koppelen heeft het kabinet toegezegd in het voorjaar zonder taboes te kijken naar de koopkrachtontwikkeling van ouderen. Daarbij zijn de AOW, IOAOW en de ouderenkorting expliciet genoemd. Daarnaast heeft de Eerste Kamer een drietal moties aangenomen, waarin het kabinet in verschillende bewoordingen wordt verzocht om af te zien van de voorgenomen (gedeeltelijke) ontkoppeling. Om verder te kunnen met wetgevingstraject is besluitvorming in voorjaar over al dan niet koppelen wenselijk. Uiterlijk bij het versturen van de Voorjaarsnota zal een brief naar de Kamer gestuurd worden met een toelichting op de precieze uitwerking en het verdere wetgevingsproces. Parallel aan dit traject vinden uitvoeringstoetsen en advisering door de Raad van State plaats. Als in augustus wordt besloten dat koppeling AOW en WML toch gewenst is, zal dit leiden tot vertragingen in deze processen. Nadeel van besluitvorming in het voorjaar is dat de koopkracht van ouderen wordt besloten zonder een integraal koopkrachtbeeld. Er wordt gewerkt aan een memo voor de vierhoek van 22 maart.
        - Normhuur: In het Coalitieakkoord is afgesproken de huurtoeslag te hervormen en daarmee te vereenvoudigen. Belangrijke maatregel in dat kader is de overstapinvoering op genormeerde huur (dus huurtoeslag alleen afhankelijk van inkomen en niet meer de betaalde huur). Dit leidt tot spreiding binnen het inkomensbeeld bij lage inkomens. In het Coalitieakkoord wordt uitgegaan van invoering in twee stappen per 2024. Het tijdpad voor de invoering van normhuur is daarmee krap. In het coalitieakkoord is expliciet voor dit krappe tijdspad gekozen zodat deze hervorming samengaat met de verhoging van het WML en de negatieve inkomenseffecten (deels) worden gemitigeerd. Verder flankerend (huur-) beleid kan spreiding in het inkomensbeeld beperken (budgettair neutraal). Uitwerking van dit beleid vergt extra tijd, waardoor invoering van het flankerend beleid per 2024 niet mogelijk is. Om verder te gaan met wetgevingstraject is besluitvorming hierover in voorjaar noodzakelijk. MINVRO werkt verschillende scenario's uit. Donderdag 17 maart is er nog een BWO over dit onderwerp, waardoor dit onderwerp geagendeerd kan worden voor de ambtelijke vierhoek van 24 maart en de politieke van 29 maart.
    - De huidige afwijkingen van het inkomstenkader: de huidige afwijkingen van het inkomstenkader in *tabel 1* staan vast. Het voorstel is om daarover nu alvast een besluit te nemen. Op deze manier wordt een deel van de ambitie in het Coalitieakkoord om lastenbesluitvorming in het voorjaar te doen waargemaakt en hoeven deze afwijkingen niet terug te komen in augustus.
    - Het vaststellen van de maatregelen (tarieven) die meelopen in het Belastingplan 2023. Budgettair wordt vastgehouden aan de reeksen in het Coalitieakkoord. De invulling van de maatregelen (waaronder de fiscale klimaatmaatregelen) en het vaststellen van de tarieven kan alvast worden gedaan tijdens de voorjaarsbesluitvorming. De vaststelling van de maatregelen en tarieven zullen dan ter informatie in de vierhoek voorliggen.
    - Koopkracht 2023-2025 (inclusief het 3 miljard pakket lastenverlichting). Gezien de grote onzekerheden, kan de koopkrachtbesluitvorming worden uitgesteld tot augustus als de meest recente cijfers bekend zijn. Als men ervoor kiest dit voorjaar te besluiten over koopkracht en het 3 miljard pakket, dan is er een groot risico dat er in augustus weer opnieuw over moet worden besloten als er actuele economische cijfers zijn. Uitzondering hierbij is bovengenoemd besluit over al dan

niet koppelen van de AOW aan de WML-verhoging. Dit is namelijk een andere invulling van de 0,7 mld lastenverlichting voor ouderen binnen het 3 miljardpakket.

- Zorgpremies. De huidige zorgpremieraming kent grote onzekerheden. Richting augustus worden nieuwe cijfers bekend gemaakt. Besluitvorming over de zorgpremies rondom eventuele lastenverzwaring of lastenverlichting kan daarom integraal meelopen met de besluitvorming in augustus. In het voorjaar dient wel de keuze gemaakt te worden of een eventuele meevaller in de Zvw-uitgaven wordt ingezet voor een lastenverlichting (via dalende Zvw-premies) of hogere uitgaven elders.
- NB: cf. gebruikelijke systematiek worden fiscale maatregelen in de zomer financieel 'herijkt' op basis van de meest recente inzichten. Indien dit financiële gevolgen heeft, wordt dit ook in augustus besproken en lopen deze mee binnen het inkomstenkader.

2) Afwijkingen ten opzichte van het inkomstenkader

Tabel 1: Startstand afwijking inkomstenkader voor voorjaarsbesluitvorming

in standen, in mln. - is saldoverslechterend = lastenverlichting	2022	2023	2024	2025
1. Uitstel salderingsregeling		-47	-86	
2. Grondslag VPB		-588*	-588	-588
3. Overige maatregelen Belastingplan		-31	-24	-32

1. *Uitstel Salderingsregeling*
   - Op 8 oktober 2020 is het wetsvoorstel afbouw salderingsregeling bij de TK ingediend. Op 26 januari 2021 is het wetsvoorstel controversieel verklaard. Er is een jaar onduidelijkheid geweest hoe/of verder gegaan zou worden met het wetsvoorstel. Behandeling heeft al die tijd stilgelegen.
   - Aanpassing van de salderingsregeling was opgenomen in het regeerakkoord van het kabinet Rutte III en onderdeel van het basispad voor het nieuwe coalitieakkoord. Hierbij is geen rekening gehouden met de opgelopen vertraging. De opgelopen vertraging leidt tot 2 jaar uitstel en leidt tot de budgettaire derving zoals weergegeven in tabel 1.
   - U kunt **kiezen** uit twee opties om deze derving van het uitstel te dekken:
     - *Optie 1:* een steilere afbouw in latere jaren om de derving te compenseren. In deze optie wordt de budgettaire derving in 2023 en 2024 ingehaald door in 2025 extra af te bouwen, *bovenop* het oorspronkelijk pad. Volledige dekking binnen de kabinetsperiode vergt een grote stap in 2025 (variant 1 in tabel 3).
     - *Voorstel ambtelijk FIN en EZK (optie 2):* een combinatie van deels dekken binnen de salderingsregeling en het restant van de derving dekken via de EIA. Uitgangspunt is namelijk dat het bedrag binnen hetzelfde domein wordt gedekt.
       - Dekking wordt ten eerste deels bereikt binnen de salderingsregeling met de voorgestelde extra afbouwstap in 2025 in de salderingsregeling (64% nog te salderen in 2025 i.p.v. 73% zoals in wetsvoorstel was voorzien). Dit levert 35 mln. op.
       - De resterende opgave van ca. 100 mln. wordt gedekt via de EIA. Ten eerste door de in het Coalitieakkoord voorgenomen intensivering van het EIA-budget vanaf 2023 met 50 mln. een jaar uit te stellen (naar 2024). Ten tweede door voor 50 mln. in 2024 een beroep te doen op de budgetreserve van de EIA. Hiervoor is randvoorwaardelijk dat er dan ook daadwerkelijk ruim voldoende reserve beschikbaar is. De reserve dient immers om toekomstige overschrijdingen op te kunnen vangen.
       - Indien de benodigde ruimte in de budgetreserve niet aanwezig is, gaan EZK en FIN in gesprek over alternatieve dekking voor 2024.
       - Voor de intensivering van de EIA per 2024 geldt dat EZK en FIN bij de evaluatie van de regeling gezamenlijk kijken naar de beste manier om deze in te vullen. Hiervoor ligt gegeven positieve evaluatie de optie van differentiatie van het tarief expliciet op tafel.

Tabel 3: afbouwpad salderingsregeling, derving door uitstel, en dekkingsopties

Te salderen percentage per jaar				
Jaar	Oorspronkelijk voorstel	2 jaar uitstel	1: volledig dekken in 2025	2: extra stap in 2025
2023	91	100	100	100
2024	82	100	100	100
2025	73	73	39	64
2026	64	64	64	64
2027	55	55	55	55
2028	46	46	46	46
2029	37	37	37	37
2030	28	28	28	28
2031	0	0	0	0
Budgettaire derving kabinetsperiode	0	133	0	97

2. *Grondslag Vpb*
   - In het coalitieakkoord is het volgende afgesproken: *"De CFC-maatregel uit Ter Haar wordt ingevoerd. Ook wordt OESO Pillar II ingevoerd. De opbrengst is nog onzeker. Mocht dit niet tot de gewenste besparing leiden, dan wordt gekeken naar andere grondslagverbreding, het lage Vpb-tarief en/of de schijflengte in de Vpb waarbij het vestigingsklimaat, en de positie van het mkb in ogenschouw wordt genomen."*
   - Voor deze maatregel is 1 miljard opbrengst ingeboekt (200 mln aan CFC en 800 mln aan Pillar II). Inmiddels is duidelijk dat de invoering niet leidt tot 1 miljard, maar tot 412 miljoen vanaf 2023.
   - **Voorstel:** Conform het Coalitieakkoord is het voorstel om het resterende bedrag (588 miljoen vanaf 2023) te dekken. Afgesproken dient te worden hoe dit concreet ingevuld wordt. Beleidsmatig ligt dekking via verhoging van het lage Vpb-tarief of het verlagen van de schijfgrens Vpb voor de hand. Deze opties zijn ook in het CA benoemd. Het lage vpb-tarief verstoort het globale evenwicht tussen AB-houders, werknemers en IB-ondernemers en de huidige hoge schijfgrens werkt actieve fiscale planning in de hand door bijvoorbeeld BV's op te splitsen:
     - Verlagen van de schijfgrens van 395.000 naar 290.000 levert 599 miljoen op (hier is geen sleuteltabel voor, iedere variant dient apart te worden uitgerekend)
     - Verhogen lage vpb-tarief: 524 miljoen per 1%-punt

*NB: Deze week is duidelijk geworden dat de implementatie van pijler II naar alle waarschijnlijkheid niet per 2023 maar per 2024 plaats vindt. Na de volgende ECOFIN (5 april) zal er meer duidelijkheid zijn. Dit maakt het zeer waarschijnlijk dat de dekkingsopgave middels grondslagverbreding Vpb in 2023 niet 588 mln, maar 1.000 mln. euro zal bedragen.

3. *Overige maatregelen Belastingplan*
   - Daarnaast zijn er eventueel enkele fiscale maatregelen die mee kunnen lopen in het Belastingplan, maar die wel budgettaire derving opleveren.
   - **Het voorstel** vanuit SFenB is om deze maatregelen te dekken met de opbrengst van het verlagen van de schenkingsvrijstelling (struc. €7 mln.) en met een verhoging van het ODE-tarief. Een verhoging met €25 mln betekent een generieke verhoging van de ODE-tarieven in alle verbruiksschijven voor gas en elektriciteit van 0,7% in 2023 en 0,6% in 2030.

Tabel 2: overzicht fiscale maatregelen met budgettaire gevolgen

In euro mln (+/+ = saldoverbeterend/ Lastenverzwarend)	2023	2024	2025	Struct

1	BTW-nultarief op zonnepanelen	-28	-28	-28	-28
2a.	Rechterlijk uitspraak mbt btw-tarief op lachgas	Derving 0,5 mln tot 1,5 mln			
2b.	Herstelwetgeving lachgas	Opbrengst 0,5 tot 1,5 mln			
3	Codificatie Leefvervoer verstrekt vanuit UWV	-8	-1	-1	-1
4	Periodieke gift loskoppelen van de periodieke uitkering	Tussen + 1 en - 1 mln afhankelijk van vormgeving			
5	Aanpassing Omzetbelasting inzake margeregeling	PM	PM	PM	PM
6	Wijziging afkoop lijfrente bij arbeidsongeschiktheid	0	0	0	
7	Uitbreiding kring van belastingplichtigen frisdrankbelasting	5	5	5	5
8	Richtlijn Kleine ondernemersregeling			-8	-8
9	**Totaal te dekken (beleidsmatige) lasten**	**-31**	**-24**	**-32**	**-32**
10	Dekking: Besluit verlagen schenkingsvrijstelling	7	7	7	7
11	Dekking: ODE	25	25	25	25
12	**Saldo**	**0**	**0**	**0**	**0**

1. <u>BTW-nultarief zonnepanelen</u>

- De levering en de installatie van zonnepanelen is nu belast met 21% btw. Voorgesteld wordt om een btw-nultarief toe te passen op de levering en installatie van zonnepanelen op en naast woningen. Dit wordt binnenkort mogelijke doordat 'de Btw-tarievenrichtlijn' in de eerste helft van 2022 naar verwachting in werking treedt. Het wordt dan mogelijk om een btw-nultarief toe te passen.
- In de huidige situatie leidt het terugvragen van btw tot een jaarlijkse toenemende stroom van verzoeken om teruggaaf (inmiddels circa 200.000 per jaar). Dat levert voor particulieren, die in dit kader btw-ondernemer zijn, en de Belastingdienst een bewerkelijke uitvoeringspraktijk op.
- Toepassing van een btw-nultarief voor zonnepanelen op woningen heeft een relatief beperkt effect op de btw-opbrengst van € 28 mln[1] per jaar, maar leidt tot een substantiële vermindering van administratieve en uitvoeringslasten.

2. <u>Herstelwetgeving lachgas: Reparatie uitspraak lage btw-tarief van toepassing op lachgas</u>

- Op basis van een recente gerechtelijke uitspraak is het verlaagde btw-tarief van toepassing op de verkoop van N_2O-capsules (lachgas[2]) voor de bereiding van slagroom. Eerder is in een beleidsbesluit het standpunt ingenomen dat lachgascapsules voor de bereiding van slagroom niet opgaan in de slagroom en dat het verlaagde tarief daarom niet van toepassing is. Een gevolg van de uitspraak is dat ook op de verkoop van lachgas voor gebruik als partydrug het verlaagde btw-tarief van toepassing is.
- Dit zal worden gerepareerd, via één van de twee volgende beleidsopties, waarbij wetgevend optreden de voorkeur geniet:

    1) Wettelijk regelen dat alle lachgas (zowel capsules als flessen) met uitzondering van medische toepassingen worden uitgesloten van het verlaagde btw-tarief; of
    2) in het bestaande beleidsbesluit de gevolgen van de hofuitspraak verduidelijken met de opmerking dat het verlaagd btw-tarief niet van toepassing is op de levering van flessen met lachgas.

3. <u>Codificatie goedkeuring – leefvervoer verstrekt vanuit UWV</u>

- Leefvervoer omvat het verstrekken van vervoer aan personen met een aandoening. Dit vervoer hebben zij nodig om persoonlijke activiteiten te kunnen uitvoeren en deel te nemen aan de maatschappij.

[1] Dit bedrag bestaat voor 18 mln uit het wegvallen van het forfait bij aanmelding en voor 10 mln uit het wegvallen van een (in sommige gevallen) aftrekbeperking bij installatie van zonnepanelen door of in opdracht van woningcorporaties en verhuurders op woningen.
[2] Lachgas kent meerdere toepassingen. Eén daarvan is gebruik als voedingsadditief (nummer E942) dat in de voedingsmiddelenindustrie, de horeca en door thuisbakkers wordt gebruikt om slagroom, of andere voedingswaren mee op te kloppen.

- Het leefvervoer is met het 'Wijzigingsbesluit lijfrente en periodieke uitkeringen' vrijgesteld van IB en op 23 december 2021 in werking getreden (net zoals het vervoer van en naar werk en onderwijs). Voorgesteld wordt om het nu wettelijk te regelen.
- De kosten van de maatregel worden geraamd op structureel ongeveer € 1 miljoen per jaar. De maatregel dient met terugwerkende kracht per 1 januari 2016 te worden ingevoerd. Hiermee komt het totale budgettaire beslag op € 8 miljoen in 2023 (jaarlijks € 1 miljoen over de periode 2016 tot en met 2023) en daarna jaarlijks structureel € 1 miljoen.

4. Periodieke gift loskoppelen van de periodieke uitkering (onzekerheidsvereiste)
- De periodieke gift is een vaste en gelijkmatige periodieke uitkering aan instellingen en verenigingen. Door de koppeling met de periodieke uitkering moet de gift ook aan de voorwaarden van periodieke uitkeringen voldoen, waaronder het onzekerheidsvereiste. Dit leidt tot ongewenste situaties, bijvoorbeeld als de periodieke gift van meerdere levens afhankelijk is en daardoor niet meer voldoet aan het onzekerheidsvereiste.
- Wanneer men niet voldoet aan het onzekerheidsvereiste, kwalificeert de gift niet meer als periodieke gift, maar als gewone gift met de bijbehorende drempel en plafond.
- Daarom wordt voorgesteld art. 6.34 Wet IB 2001 aan te passen om de definitie van een periodieke gift los te koppelen van de periodieke uitkering.
- De budgettaire gevolgen zijn afhankelijk van de vormgeving.

5. Aanpassing Omzetbelasting inzake de margeregeling
- Op basis van de margeregeling hoeft over kunstvoorwerpen in bepaalde gevallen geen btw te worden geheven over de hele prijs (zoals gewoonlijk), maar slechts over de marge die een wederverkoper ontvangt.
- Op basis van de nieuwe richtlijn (die naar verwachting in de loop van de eerste helft van 2022 in werking zal treden) moet in de wet worden geregeld dat de margeregeling door wederverkopers niet mag worden toegepast als deze wederverkoper het kunstvoorwerp heeft ingekocht tegen een verlaagd tarief.
- Voortaan mag de margeregeling alleen nog worden toegepast als de wederverkoper het kunstvoorwerp heeft ingekocht tegen het algemene btw-tarief. E.e.a. moet uiterlijk 1 januari 2025 in de wet zijn aangepast.
- De budgettaire consequenties kunnen nog niet worden geraamd, maar de verwachting is dat deze maatregel een geringe *opbrengst* oplevert.

6. Wijziging afkoop lijfrente bij arbeidsongeschiktheid
- Als er sprake is van langdurige arbeidsongeschiktheid kan een opgebouwde lijfrente geheel of gedeeltelijk worden afgekocht op grond van artikel 3.133, negende lid, Wet IB 2001. Dit om te voorzien in een inkomen voor de arbeidsongeschikte.
- Er gelden voor deze afkoop wel afkoopgrenzen. Bij overschrijding van deze afkoopgrenzen wordt over het gehele afkoopbedrag inkomstenbelasting en 20% revisierente geheven. In de praktijk bleek dit te hard uit te pakken.
- In een beleidsbesluit is vooruitlopend op wetgeving goedgekeurd dat alleen over het bedrag waarmee de afkoopgrens wordt overschreden revisierente is verschuldigd.
- De uitwerking van de nog benodigde wettelijke aanpassing hiervoor is opgepakt via de pilot wendbaar wetgeven. In deze pilot wordt de uitwerking van wetgeving in de uitvoering door de Belastingdienst helder gemaakt.
- De budgettaire gevolgen zijn naar verwachting verwaarloosbaar.

7. Uitbreiding kring belastingplichtigen frisdrankbelasting
- Artikel 17 van de Wet op de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken (Wvad) voldoet niet meer aan de huidige tijd door onder andere de online aankopen door particulieren en toelevering vanuit het buitenland. Belastingontwijking neemt hierdoor steeds meer toe.
- De wet beperkt de kring van belastingplichtigen tot degene die de alcoholvrije dranken voorhanden heeft. Voorgesteld wordt om artikel 17 Wvad uit te breiden naar "enige andere

persoon die bij het voorhanden hebben ervan betrokken is". Dit sluit aan bij de huidige systematiek van de Wet op de accijns (WA), die in 2010 is geïntroduceerd en heeft geleid tot een meer effectieve fraudeaanpak bij accijnsgoederen.
- De Douane heeft circa 100 ondernemers in het vizier waarbij mogelijk sprake is van fraude met verbruiksbelastingen zonder dat zij de alcoholvrije dranken fysiek voorhanden hebben.
- De budgettaire gevolgen bedragen naar huidig inzicht ca. € 5 miljoen.

8. Kleine ondernemersregeling (KOR)
- Op grond van de Richtlijn kleineondernemersregeling dient per 1 januari 2025 de nieuwe kleineondernemersregeling (KOR) te worden geïmplementeerd. Het conceptwetsvoorstel 'implementatie richtlijn kleineondernemersregeling' voorziet daarin.
- Zowel de huidige KOR (ingevoerd per 2020) als de nieuwe KOR zijn facultatieve vrijstellingsregelingen, waarbij de opterende kleine ondernemer geen btw hoeft te berekenen over zijn handelingen, maar ook geen recht op aftrek heeft van voorbelasting.
- De belangrijkste wijziging is dat een ondernemer vanaf 2025 de KOR ook kan toepassen in andere lidstaten. Dus bijvoorbeeld de Nederlandse ondernemer in België en de Belgische ondernemer in Nederland. De ondernemer moet zich hiervoor aanmelden in de lidstaat van vestiging.
- Het wetsvoorstel heeft voor de Nederlandse ondernemer die de Nederlandse KOR toepast geen budgettaire gevolgen. Die gevolgen treden op in de andere lidstaten.
- De toepassing van de Nederlandse KOR door kwalificerende buitenlandse ondernemers heeft wel een budgettaire derving. Deze bedraagt € 8 mln.

10. Dekking: verlagen schenkingsvrijstelling in 2023
- In het coalitieakkoord is afgesproken om de schenkingsvrijstelling eigen woning af te schaffen. Het afschaffen was pas mogelijk per 2024, daarom is er ook pas opbrengst per 2024 in het inkomstenkader opgenomen.
- Recent is besloten om de schenkingsvrijstelling per 2023 alvast te verlagen. Het besluit omtrent de verlaging schenkingsvrijstelling (jubelton) is reeds aan de Kamers gecommuniceerd. Dit besluit brengt structureel 7 mln euro op.

11. Dekking: ODE-tarief verhogen
- De bruto ODE taakstelling (zoals ingeboekt in de EZK-begroting, excl. CA) bedraagt €3.356 mln in 2023 en €4.035 mln per 2030. Een verhoging van deze taakstelling met €25 mln betekent dus een generieke verhoging van de ODE-tarieven in alle verbruiksschijven voor gas en elektriciteit van 0,7% in 2023 en 0,6% in 2030. Ter illustratie, het besluit om de ODE-tarieven met structureel €277 mln te verlagen vanaf 2023 leidt juist tot een generieke verlaging van de ODE-tarieven van 8,2% in 2023 en 6,8% in 2030. Na verhoging van de ODE taakstelling ad. struc €25 mln vanaf 2023 resteert er per saldo dus nog steeds een verlaging van 7,5% in 2023 en 6,2% in 2030 van de ODE-tarieven ten opzichte van de ontwikkeling in het BLO. Per saldo zullen de tarieven nog steeds stijgen. Dit zat al in het basispad.

Ter informatie:

Ontkoppeling ODE en SDE
- In het Coalitieakkoord is besloten de ODE lastenneutraal te ontkoppelen van de SDE. Mutaties in de SDE zijn niet langer relevant voor de ODE. Wel is het zo dat de ODE-reeks van voor het RA in de begroting van EZK is blijven staan.
- Voor 2023 en verder moeten tarieven vastgelegd worden die aansluiten bij deze bedragen. Omdat er in de tussentijd (gedurende Rutte III) sprake is geweest van grondslagerosie, vergt dit nu een extra tariefsverhoging. Deze bedraagt naar schatting 277 miljoen euro. Volgens de regels van het inkomstenkader is deze herijking lastenrelevant. Deze 1-op-1 overnemen betekent dus een lastenverzwaring ten opzichte van het coalitieakkoord.
- Deze lastenverzwaring door de ophoging van de tarieven wordt direct weer teruggezet in de ODE tarieven. Op die manier is er netto geen lastenverzwarend effect (dus +277 in de ODE, -277 in de ODE, = 0 in de ODE).
- Met de ontkoppeling van de SDE en ODE is de aparte functie van de ODE (financiering van de SDE) vervallen. De ODE kent dezelfde grondslag en uitvoeringssystematiek als de energiebelasting. De ODE-tarieven zullen daarom vanaf 2023 worden geïntegreerd in de tarieven van de energiebelasting. Dit leidt tot een vereenvoudiging van het belastingstelsel.

Zorgpremies

- De zorgpremies lopen ook mee in het inkomstenkader. De zorgpremies zijn afhankelijk van de Zvw-uitgaven. Aangezien de uitgavenbesluitvorming eind april is afgerond, is eind april duidelijk wat de afwijking van de Zvw-uitgaven is ten opzichte van de huidige stand in het kader. In het CA is afgesproken dat het advies van de Studiegroep Begrotingsruimte op dit punt wordt overgenomen. Dat betekent dat dit voorjaar 2 keuzes moeten worden gemaakt bij een eventuele budgettaire meevaller: 1) Word de eventuele budgettaire meevaller ingezet binnen het uitgavenplafond? 2) Als het antwoord op de eerste vraag is dat de meevaller wordt ingezet voor andere uitgaven, dan dient ter dekking hiervan binnen het inkomstenkader een lastenverzwaring plaats te vinden. Bij een budgettaire tegenvaller wordt er een compenserende lastenverlichting gegeven. Het voorstel is om de besluitvorming ten aanzien van de zorgpremies in augustus mee te laten lopen.

BIJLAGE 1: totaal overzicht start inkomstenkader

- In de startnota is het inkomstenkader ex-ante vastgesteld. Dat was op basis van de MEV, zoals ook in de startnota aangekondigd zijn nu met het CEP enkele ramingen bijgesteld. Onderstaande tabel laat de stand van het inkomstenkader zien[3]. Alle budgettaire afwijkingen ten opzichte van onderstaande stand zijn gedurende de gehele kabinetsperiode lastenrelevant. Het doel is om het inkomstenkader jaarlijks te sluiten waarbij eventuele dervingen en opbrengsten tegen elkaar wegvallen zodat het inkomstenkader 'sluit'. Op die manier vinden er geen grote schuiven plaats in de beleidsmatige lastenontwikkeling.
- In onderstaande tabel is de voorlopige invulling van het pakket lastenverlichting middeninkomens van structureel 3 miljard euro niet opgenomen. Bij startnota is afgesproken dat destijds het indicatieve ingevulde pakket nog nader wordt bezien tijdens besluitvorming. Daarbij is afgesproken dat bij uitzondering ook kan worden geschoven tussen inkomsten en uitgaven. Het structurele 3 miljard pakket middeninkomens loopt mee in de koopkrachtbesluitvorming, waarbij het bedrag van structureel 3 miljard leidend is. De uitkomst van deze besluitvorming wordt uiteindelijk verwerkt in het definitieve inkomstenkader (in het voorjaar of in augustus).

Tabel 2: inkomstenkader

in standen, in mln. - is saldoverslechterend = lastenverlichting	2022	2023	2024	2025
1. Bedrijven en ondernemers				
Box 2	0	-6	-6	-6
BOR	0	0	0	0
ZA	0	86	172	258
Grondslag Vpb	0	1.000	1.000	1.000
2. Vermogen				
Invoering werkelijk rendement box 3	0	0	0	0
Belasten verhuurd vastgoed box 3 (leegwaarderatio)	0	100	100	100
Verhogen heffingvrij vermogen box 3	0	-100	-200	-300
Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning	0	0	8	16
OVB niet-woningen (8% naar 9%)	0	392	392	392
3. Varia				
Tabaksaccijns (naar ca. 10 euro voor een pakje)	0	145	388	484
Afschaffen middelingsregeling	0	62	123	185
Aanscherpen verbruiksbelasting niet-alcoholische dranken	0	300	300	300
Verhogen onbelaste reiskostenvergoeding	0	0	-200	-400
4. Zorg				
Effect IAB premie	0	161	22	-3
Effect nominale premie en zorgtoeslag	0	187	220	380
Lastencompensatie premie-effecten burgers	0	-243	-227	-378
Lastencompensatie premie-effecten bedrijven	0	-104	-13	3
5. Overige lasten				
IACK dekking (nieuwe gevallen na 2024)	0	0	0	62
Afschaffen verhuurderheffing vanaf 2023		521	792	1.191
6. Klimaatlasten				
Industrie (ETS en Non-ETS)				

[3] Ramingswijzigingen ten opzichte van de tabel in de startnota in de volgende regelingen: OVB niet-woningen, IACK dekking, vliegbelasting en het afschaffen van de verhuurderheffing vanaf 2023.

Aanscherpen CO2-heffing industrie	0	0	0	0
Oplopende CO2 minimumprijs (moet bodem in de markt zonder dat hij gaat werken als vlakke heffing)	0	0	0	0
Tariefstructuur energiebelasting EB (Fit for 55) (gas en elektra)	0	250	500	500
Verlagen tarief ODE 2e en 3e schijf (elektra)	0	-288	-500	-500
Afschaffen vrijstellingen EB – mineralogische en metallurgische procedés	0	0	0	78
Gebouwde omgeving				
Schuif energiebelasting 1e schijf (van elektriciteit)				
w.v. 1e schijf gas (+5,23 ct)	0	227	275	320
w.v. 1e schijf elektriciteit (-5,23 ct)	0	-474	-580	-684
Bijmengverplichting groen gas (20%)	0	0	0	0
Compensatie energierekening groen gas	0	-225	-225	-225
Landbouw en landgebruik				
Beperken inputvrijstelling WKK	0	0	0	100
Afschaffen verlaagd tarief glastuinbouw	0	0	0	48
Mobiliteit				
MRB++ EV/Fossiel (km-stand)	0	0	0	0
Vrijstelling bpm bestelauto naar 0% in 2026	0	0	229	371
Verhogen vliegbelasting	0	333	435	431
Infrastructuur en innovatie				
Verhogen budget EIA	0	-50	-50	-50
Verhogen budget MIA/VAMIL	0	0	0	-30
Overig				
Loslaten koppeling SDE en ODE	0	0	0	0

Politieke vierhoek 18 maart 2022 – Rechtsherstel box 3

Aanleiding
In de vierhoek van 8 maart is afgesproken het rechtsherstel [Verleden 2017-2022] te bespreken in de politieke vierhoek van (inmiddels) 18 maart. Dit memo bevat varianten voor de wijze waarop het rechtsherstel plaats kan vinden. Keuzes over het rechtsherstel kunnen niet los worden gezien van onder andere de dekking. In de politieke vierhoek van 29 maart is besluitvorming over box 3 in samenhang voorzien.

Beslispunten
1. Welke doelgroep wilt u in aanmerking laten komen voor rechtsherstel?
2. Welke variant voor het geautomatiseerde deel van het rechtsherstel heeft uw voorkeur?
3. Bent u akkoord met het uitwerken van een gestructureerde tegenbewijsregeling?

Kern
De opdracht
In box 3 zijn in de jaren 2017 en verder de rechten van belastingplichtigen geschonden. Van het schenden van rechten is sprake als in enig jaar over een hoger forfaitair inkomen belasting is geheven dan over het werkelijke inkomen in dat jaar. De Hoge Raad draagt het kabinet op dit te herstellen.

De inzet
- Enerzijds: Recht doen aan burgers en zo snel mogelijk duidelijkheid geven aan burgers. Vertrouwen in de overheid herstellen. Uitvoerbaarheid hoog in het vaandel dragen. Uitstel van toekomstig stelsel op basis van werkelijk rendement voorkomen.
- Anderzijds: Zoveel mogelijk de budgettaire derving beperken. Omvang teruggave aan vermogenden beperken. Bij voorkeur geld teruggeven aan spaarders dan aan beleggers in aandelen en onroerend goed wiens rechten in slechte beleggingsjaren zijn geschonden, maar die bezien over meerdere jaren vaak wel een goed rendement hebben behaald.

De doelgroep voor het rechtsherstel
De opdracht bevat een keuze-element. Het is volgens de Landsadvocaat juridisch verdedigbaar om belastingaanslagen die definitief zijn geworden uit te sluiten van het rechtsherstel. Het gaat om belastingplichtigen die over de jaren 2017-2020 geen bezwaar hebben gemaakt.

Budgettair beperkt dat de geraamde derving van cumulatief ca € 11,3/11,4 miljard tot ca € 3,4/3,5 miljard (over de periode 2017-2022, zie eventueel tabel 1).

Maatschappelijk lijkt ons dit onderscheid echter niet houdbaar; vanuit burgerperspectief zou het onrechtvaardig zijn. De rechten van belastingplichtigen zijn geschonden, zowel die van bezwaarmakers als van niet-bezwaarmakers.
Via verzoeken om ambtshalve vermindering en daaropvolgende bezwaar- en beroepsprocedures zou het ook tot druk leiden op de uitvoering en bestaat een risico dat alsnog herstel moet worden geboden aan de bredere doelgroep.

Het is tot slot de vraag wat het effect zou zijn in de toekomst (op het aantal bezwaren), als het signaal wordt afgegeven dat bezwaar maken een voorwaarde is om in aanmerking te kunnen komen voor rechtsherstel.
Anderzijds geldt een mogelijk precedent voor toekomstige schending van de rechten van belastingplichtigen. Uitspraken op bezwaar gelden in de regel alleen voor degene die het bezwaar heeft ingediend. Rechtsherstel bieden aan niet-bezwaarmakers zou een precedent kunnen scheppen dat in toekomstige situaties ook rechtsherstel moet plaatsvinden voor niet-bezwaarmakers.

<u>Beslispunt 1. Wilt u ook rechtsherstel bieden aan de (orde 2,5 miljoen) belastingplichtigen die geen bezwaar hebben gemaakt?</u>

Varianten voor (het geautomatiseerde deel) van het rechtsherstel
De Belastingdienst heeft in de regel geen informatie over wat het werkelijke inkomen uit sparen en beleggen van een individuele belastingplichtigen in een specifiek belastingjaar was.

We zien drie varianten om geautomatiseerd tot geheel of gedeeltelijk rechtsherstel te komen.

1. De 'alles terug'-variant. De gehele box 3-opbrengst wordt terugbetaald. Dit is veruit de eenvoudigste manier van rechtsherstel en de manier met de minste juridische risico's. Deze variant is uitvoerbaar. Deze variant heeft de grootste budgettaire gevolgen omdat ook veel geld wordt uitgekeerd aan beleggers met aandelen en onroerend goed die in veel jaren wel een goed rendement hebben behaald.

Varianten 2 en 3 beperken de budgettaire derving (van cumulatief ca € 26,5 miljard naar € 11,3/11,4 miljard), maar leggen veel meer druk op de uitvoering. Bij deze varianten wordt op twee verschillende manieren een nieuw inkomen uit sparen en beleggen berekend. Bij beide varianten wordt uitgegaan van de werkelijke vermogenssamenstelling op peildatum 1 januari conform de aangifte. Bij beide varianten wordt het bedrag dat volgens de nieuwe berekening te veel is betaald in box 3 automatisch uitgekeerd, zonder dat de belastingplichtige daar actie voor hoeft te ondernemen.

Omdat het werkelijk inkomen lager kan zijn dan het nieuw berekende inkomen, en rechtsherstel dus niet is gegarandeerd, vragen beide varianten aan belastingplichtigen om in dat geval het werkelijke inkomen door te geven via bezwaar of tegenbewijs (verder: tegenbewijsregeling).

2. De spaarvariant. Bij deze variant wordt alleen voor spaargeld en schulden het forfaitaire rendement aangepast. Voor spaargeld komt dit uit op 0,25% in 2017 aflopend naar ongeveer 0% in de jaren erna. Voor schulden wordt aangesloten bij de hypotheekrente: van ruim 3% aflopend naar iets minder dan 2,5%. Voor de overige bezittingen wordt uitgegaan van het meerjarige gemiddelde rendement zoals werd gebruikt in box 3.

3. De forfaitaire variant voor alle vermogenscategorieën. Bij deze variant worden voor alle rubrieken uit de belastingaangifte (spaargeld, onroerende zaken, aandelen en obligaties, contant geld etc.) de forfaits aangepast zodat het forfaitaire rendement (gemiddeld) zo goed mogelijk aansluit bij het werkelijke rendement in de betreffende jaren.

Varianten 2 en 3 hebben als voordeel ten opzichte van variant 1 dat een belangrijk deel van de budgettaire opbrengst behouden blijft. Dit gaat ten koste van de uitvoerbaarheid en de snelle duidelijkheid voor burgers. Het geautomatiseerde deel van het rechtsherstel kan relatief snel, maar de tegenbewijsregeling kost meer tijd. Beide varianten zullen nog jaren een groot beslag leggen op de Belastingdienst.

Variant 2 vraagt veel meer van burgers en van de uitvoering dan variant 3. Bij variant 2 verloopt een relatief groot deel (circa 40% van het budgettaire belang) van het rechtsherstel via bezwaarprocedures en/of een tegenbewijsregeling bij wijze van bezwaar. Variant 3 benadert het werkelijke inkomen uit sparen en beleggen in het betreffende belastingjaar zo goed mogelijk. Hierdoor blijft het gebruik van de tegenbewijsregeling in enig belastingjaar zo beperkt mogelijk (circa 10% van het budgettaire belang). Als het de inzet is aan alle belastingplichtigen zo efficiënt mogelijk rechtsherstel te bieden, heeft variant 3 de voorkeur boven variant 2.

Variant 2 is te overwegen als niet-bezwaarmakers worden uitgesloten van de tegenbewijsregeling. Belastingaanslagen die al definitief zijn, zouden dan uit een soort coulance wel meelopen met het geautomatiseerde deel van het rechtsherstel. Belastingplichtigen met relatief veel spaargeld in de belastingjaren 2017-2020 die geen bezwaar hebben gemaakt, krijgen dan automatisch rechtsherstel. Belastingplichtigen met relatief weinig spaargeld in de belastingjaren 2017-2020 die geen bezwaar hebben gemaakt, krijgen echter – omdat ze zijn uitgesloten van de bezwaarprocedure/ tegenbewijsregeling – niet in elk belastingjaar (volledig) rechtsherstel. Dit kan beleidsmatig als voordeel hebben dat een belegger die over meerdere jaren een goed rendement had, geen rechtsherstel krijgt in een slecht beursjaar. Echter, ook bijvoorbeeld beleggers met over meerdere jaren bezien lage rendementen (denk aan beleggers in obligaties met rendementen vergelijkbaar met spaarders, of pechvogels) krijgen geen rechtsherstel. Volgens de Landsadvocaat zou dit juridisch verdedigbaar kunnen zijn. Het leidt echter tot nieuwe ongelijkheden en daarmee

tot nieuwe druk op de uitvoering, onder andere in de vorm van extra verzoeken om ambtshalve vermindering met bezwaar- en beroepsprocedures en nieuwe juridische risico's, waaronder het risico dat alsnog (volledig) herstel moet worden geboden aan alle belastingplichtigen. Het is volgens de Landsadvocaat ook niet uitgesloten dat de rechter aanleiding ziet om inhoudelijk te beoordelen of de coulanceregeling aan de eisen van de Hoge Raad voldoet.

Zowel bij variant 2 als bij variant 3 leidt het geautomatiseerde rechtsherstel in sommige gevallen tot overcompensatie. Zo wordt bij variant 2 bijvoorbeeld geen rekening gehouden met hoger rendement op andere vermogensonderdelen, waardoor het lage rendement op spaargeld reeds wordt gecompenseerd. En bij variant 3 wordt gecompenseerd tot een gemiddeld rendement terwijl het individuele rendement hoger kan zijn geweest.

Bij beide varianten bestaat een risico dat op een later moment alsnog verdergaand rechtsherstel geboden moet worden. Een reden is dat wordt uitgegaan van een breed rendementsbegrip inclusief gerealiseerde en niet gerealiseerde waardemutaties. Die waardemutaties zijn de belangrijkste component van het rendement op beleggingen in aandelen en onroerend goed. Uitgaan van het brede rendementsbegrip is in lijn met het eerder met de Tweede Kamer gedeelde advies van drie externe deskundigen. In een andere casus bij de Hoge Raad neigt Advocaat-Generaal Niessen meer naar een interpretatie dat het rendement alleen het directe rendement omvat (zoals rente, dividend en huurinkomsten). Ook in de zes proefprocedures voor het huidige arrest is met het oog op de voorliggende rechtsvraag uitgegaan van alleen het directe rendement.

<u>Beslispunt 2: Welke variant voor het geautomatiseerde deel van het rechtsherstel heeft uw voorkeur?</u>

Tabel 1: Geraamde dekkingsopgave aan de inkomstenkant bij verschillende varianten (cumulatieve bedragen over de periode 2017 tot en met 2022, in miljarden euro's)

	Voor alle belastingplichtigen[1]	*waarvan via tegenbewijsregeling[2]*	In 2017-2020 alleen voor bezwaarmakers[3]	Voor alle belasting-plichtigen, maar met tegenbewijs-regeling in 2017-2020 alleen voor bezwaar-makers
1. Alles terug-variant	26,5	*0 (0 verzoeken)*	9,9	26,5
2. Spaarvariant	11,4	*4,7 (2,2 mln verzoeken)*	3,5	7,9
3. Forfaitair voor alle vermogenscategorieën	11,3	*1,2 (0,9 mln verzoeken)*	3,4	10,7
De doorwerking naar andere regelingen (uitgavenkant) wordt geschat op € 0,1 à 0,2 miljard. Dit wordt nader in beeld gebracht en meegenomen in de besluitvorming.				

1 inclusief doorwerking van maatregelen aan de inkomstenkant behalve ouderenkorting, exclusief uitvoeringskosten en doorwerking op inkomensafhankelijke regelingen (uitgaven). Doorwerking op de ouderenkorting is wel in beeld, maar nog niet voor alle varianten doorgerekend. Ter indicatie: deze zorgt bij Variant 3 voor een extra derving van ca. € 0,2 miljard. De uitvoeringskosten zijn op dit moment niet goed in te schatten. Zeer waarschijnlijk zijn de gevolgen omvangrijk met name vanwege de tegenbewijsregeling, vragen, klachten, eventuele verdere bezwaar- en beroepsprocedures. De doorwerking naar andere regelingen wordt geschat op € 0,1 à 0,2 miljard.
2 Omdat het beroep op de tegenbewijsregeling onzeker is, en de controlemogelijkheden naar verwachting beperkt zijn, kent de raming een groter dan gebruikelijke onzekerheid.
3 In de belastingjaren 2021 en 2022 geldt het rechtsherstel sowieso voor alle belastingplichtigen.

Proces voor bezwaren: een tegenbewijsregeling
Het rechtsherstel begint met het geautomatiseerde deel. Burgers krijgen automatisch een gecorrigeerde aanslag en hoeven daar geen actie voor te ondernemen.

Vervolgens hebben belastingplichtigen met een lager werkelijk rendement dan het nieuw berekende forfaitaire rendement (sowieso) de rechtsmiddelen om bezwaar te maken of te verzoeken om een ambtshalve vermindering (en bij afwijzing in bezwaar en beroep te gaan). Zij zullen dan aannemelijk moeten maken hoe hoog hun werkelijk rendement was (tegenbewijs moeten leveren). Volgens de Landsadvocaat is het juridisch niet verdedigbaar te volstaan met een forfaitair stelsel zonder tegenbewijsmogelijkheid. Anders zouden veel belastingplichtigen belasting blijven betalen over een forfaitair inkomen dat hoger is dan hun werkelijke inkomen. Het gaat vooral om beleggers met slechte rendementen in een specifiek jaar en om beleggers met laag renderende beleggingen, zoals obligaties. Er is ook weinig tot geen ruimte om vaststaande uitgangspunten van het stelsel – zoals belastingheffing per jaar over het inkomen in dat belastingjaar – aan te passen. Dat betekent dat bijvoorbeeld beleggers recht hebben op herstel in jaren met slechte beurskoersen.

De druk op de uitvoering neemt toe naarmate het rechtsherstel als onvoldoende wordt ervaren en geen recht doet aan het rechtvaardigheidsgevoel van belastingplichtigen. Belastingplichtigen komen dan in verweer en dat legt een zwaar beslag op de uitvoering. Daarbij geldt in het algemeen dat bezwaarschriften en verzoeken om ambtshalve verminderingen een zwaar beslag leggen op de uitvoering vanwege de juridische eisen die aan de procedure worden gesteld en omdat deze bezwaren en verzoeken veelal ongestructureerd worden aangeleverd.

Het kan de uitvoering en de belastingplichtige veel inspanning besparen door (1) het beroep op bezwaarprocedures te beperken en (2) voor de bezwarenstroom een gestructureerd proces uit te werken. Voor dat laatste kan gedacht worden aan een standaardformulier waarmee belastingplichtigen hun werkelijke rendement kunnen onderbouwen.
Een tegenbewijsregeling is ook bij een gestructureerd proces zeer belastend voor burgers en voor de uitvoering. Bovendien is het onzeker of effectief toezicht mogelijk is. Het risico bestaat dat veel verzoeken vanwege capaciteitsgebrek en gebrek aan contra-informatie ongezien toegewezen worden. Omdat bij variant 3 in meer gevallen dan bij variant 2 geautomatiseerd rechtsherstel wordt geboden, hoeven bij variant 3 minder belastingplichtigen voor minder grote bedragen een beroep te doen op de tegenbewijsregeling.

Beslispunt 3. Bent u akkoord met het uitwerken van een gestructureerde tegenbewijsregeling?